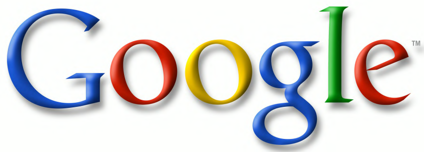
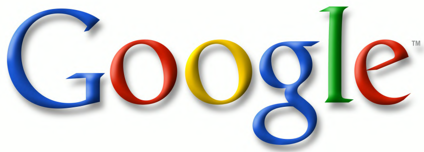
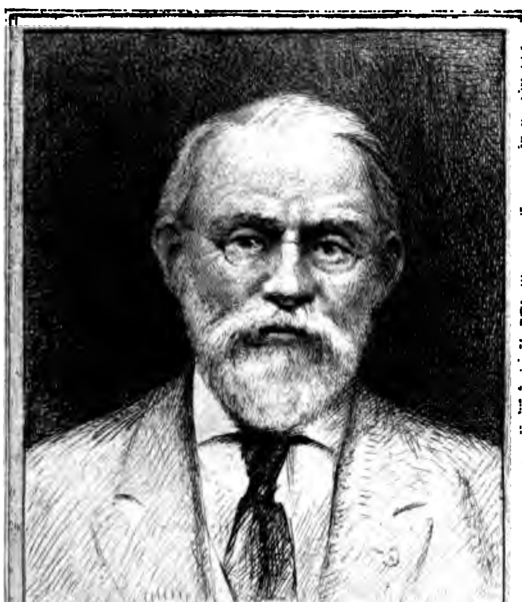

EDVARD SØDERBERG

DE UMYNDIGE

BILLEDER FRA DEN STORE BY

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1899

DE UMYNDIGE

EDVARD SØDERBERG

DE UMYNDIGE

BILLEDER FRA DEN STORE BY

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1899

EMIL B. SACHS

TILEGNET

INDHOLD

FOLKET.

I.

(Et Fabrikslokale. — Seks Loddepiger — EMMA, PETRINE, ANNA, KATRINE, KLOTILDE og MARIE — sidde og arbejde).

EMMA

Klokken er mange.

PETRINE

Hvor mange er den?

EMMA

Halv seks. Jeg bliver ikke færdig til Fyraften.

ANNA

Jeg er ligeglad.

KATRINE

Ja, *du!*

MARIE

Hun er altid ligeglad.

EMMA

Laan mig din Kolbe et Øjeblik, Marie.

PETRINE

Hvor skal du hen i Aften, Tilde?

KLOTILDE

Pas du dig selv!

PETRINE

Skal du ikke ud og møde ham?

KLOTILDE

Hvad for en *ham?*

PETRINE

Hør engang! — Lad bare være, min Pige.

KLOTILDE

Du tror maaske, at alle andre er ligesom du.

PETRINE

Aa, ti bare stille! — Hvad siger *du*, Emma.

EMMA

Naada! Man har da Lov til at have en Kæreste!

KATRINE

En ad Gangen.

PETRINE

Der er dem, som har to.

KATRINE

Ja, fine Folk.

PETRINE

Aa, der er saamænd ogsaa andre.

MARIE

Hvad mener du med *det?*

PETRINE

Ingenting.

KATRINE

— Det er først, naar man bliver gift. Der er ingen ordentlig Pige, som har mere end een Kæreste.

EMMA

Det siger *jeg* med.

ANNA

Har I ikke andet at tale om?

KATRINE

Du kan jo lade være at høre efter.

PETRINE

Hun skal altid spille saa dydig.

EMMA

Det er nemt nok at være dydig, naar der ingen er, der vil være Kæreste med En.

PETRINE

Pyt, jeg ved nok, hvad *jeg* ved!

ANNA

Hvad ved *du?*

PETRINE

Ja, *jeg* siger ikke noget.

EMMA

Naa, saadan!

KATRINE

Lad os høre?

PETRINE

Jeg siger ingenting.

ANNA

Det gør du klogt i!

PETRINE

Gør jeg det!

EMMA

Sysss — der er Pjerrot!

FORVALTEREN

(stikker Hodet ind ad Døren)

De maa ikke snakke saa højt! Vi kan høre det inde paa Kontoret.

MARIE

Jeg snakkede ikke.

EMMA

Jeg heller ikke.

PETRINE

Jeg heller ikke.

(Han lukker igen)

MARIE

Han bilder sig noget ind!

KATRINE

Naa, naa!

EMMA

Det er et rigtigt Slaveliv, dette!

KLOTILDE

Ja, det er sgu sandt!

ANNA

Det er saamænd ikke noget at tænke paa. Man skal lade som ingenting.

EMMA

Man kan ikke blive ved at lade som ingenting.

MARIE

Jeg vilde gærne være en fin Dame — bare en Dag!

PETRINE

Det tror jeg nok!

EMMA

— Og ikke behøve at møde her paa Klokkeslet om Morgenen!

KATRINE

— Eller at staa og lodde Skærme til tredive Øre Dusinet!

PETRINE

I skulde bare se et Sted hvor Mor vasker! Aa, saa flot! — Og Fruen gaar klædt i Fløjl og Silke. Tænk engang, hun har Silkebukser! Og Kjoler, der skinner ligesom Guld! Det er *virkelig* sandt!

EMMA

Ja, saadan skulde man have det!

PETRINE

Og saa har hun Hest og Vogn. Og en Pige paa hver Finger. Og er til Bal eller Selskab næster *hver* Aften!

KLOTILDE

Ja, hvem der var af *den* Slags!

KATRINE

Det maa være dejligt at ligge til Klokken ni om Morgenen, at faa sin Kaffe paa Sengen og ikke behøve at bestille noget!

PETRINE

Aa —!

MARIE

— Bare at klæde sig paa og tage mod Visitter! — Og saa at spadsere paa Østergade!

ANNA

Har *du* aldrig spadseret paa Østergade?

KATRINE

Pyt! Hvad har det at sige! — Naar man ikke engang har saa mange Penge paa Lommen, at man tør gaa ind og spise en Kage hos Konditoren.

EMMA

Der er ingen Retfærdighed til i Verden. Nej, gu er der ej.

KATRINE

Der er ikke noget, der hedder Retfærdighed.

MARIE

Det var i gamle Dage.

ANNA

I snakker, som I har Forstand til. I gamle Dage var det jo meget værre, for dengang var det en Skam at være fattig. Det er det da ikke nu.

EMMA

Ikke det!

ANNA

Nej, *det* er det ikke!

EMMA

Naar man er lige saa god som de rige Folk, saa er det en Skam, at man skal staa og bukke for dem, fordi man er fattig.

KLOTILDE

Det er Pengene, det kommer an paa.

ANNA

Aa du — det er saamænd meget andet, det kommer an paa.

EMMA

Det har du nok læst i en Bog.

PETRINE

Hun har hørt det af en Præst. Hun gaar i Kirke hver Søndag.

KATRINE

Er det sandt?

EMMA

Sikken en Idiot!

(Det banker paa Døren inde fra Kontoret. Pigerne tie)

KATRINE
(sagte til EMMA)

Du, jeg var i Theatret i Aftes.

EMMA

Med *ham?*

KATRINE

Ja.

EMMA

Hvad saa' du?

KATRINE

Det var to, som ikke maatte faa hinanden. Og saa endte det med, at hun døde.

EMMA

Saadan ender det altid paa Theatret.

KATRINE

Det er ikke sandt, for det sidste Stykke, jeg saa', endte med en Dans.

EMMA

Saa var det heller ikke noget rigtigt Skuespil. De danser ikke i et Skuespil.

KATRINE

Gør de ikke?

EMMA

Det ved jeg fra dengang, jeg var forlovet med Ludvig. Han var selv Skuespiller.

KATRINE

Jeg troede, han var Opvarter.

EMMA

Det var kun om Sommeren.

KLOTILDE

(som sidder og læser med „Revuen“ i Skødet)

Du, Katrine — „Grev Mira“ sluttes i næste Nummer.

KATRINE

Lad mig se.

KLOTILDE

Naar jeg er færdig.

EMMA

Jeg bryder mig ikke om at læse de Historier. Saadant noget Barnemad!

KLOTILDE

Vil du *nu* høre!

EMMA

Det er ikke andet end Løgn altsammen.

KATRINE

Det er jo Løgn, alt hvad der staar i Romanerne.

KLOTILDE

Det ved man da godt, at det gaar aldrig saadan til, som Digterne laver det.

KATRINE

Det er ogsaa ligemeget. Naar det bare er spændende.

EMMA

(tager en Bog frem fra Hylden under Bordet)

Nej — *her* er en Bog!

KLOTILDE

Hvad hedder *den?*

EMMA

„Smukke Ven".

KLOTILDE

Det er vist en *rigtig* Roman!

KATRINE

Lad mig laane den.

KLOTILDE

Hvad handler den om?

EMMA

Om En, der bliver gift, og saa har hans Kone een i Forvejen.

KLOTILDE

Og hvad saa?

EMMA

Saa opdager Manden det, og saa kommer han om Morgenen med Politiet og tager dem paa Sengen.

KATRINE

Lad mig læse den Bog, du!

EMMA

Det er ikke min. Jeg har laant den af en Pige, der bor hjemme i Huset.

KLOTILDE

Hvad bliver det saa til?

EMMA

Saa bliver han skilt fra hende og bliver gift med en anden.

KATRINE

— Der er nogen inde paa Kontoret!

EMMA

Sysss — (lytter) Det er *Manden*.

PETRINE

Nej, det er *Peter*.

KATRINE

Naa, naa!

KLOTILDE

Pas paa — han kommer herind!

EMMA

Naturligvis.

PETRINE

(med et Blik til MARIE)

Hun *har* hørt ham.

KATRINE

Hun lader som ingenting.

KLOTILDE

Hun er rød i Hodet.

EMMA

Det er ikke for ingenting, at hun altid faar det bedste Arbejde.

KATRINE

Det skulde Selmer vide!

EMMA

Det ved han sgu godt.

PETRINE

Hvis det var *min* Kæreste, vilde han ikke lade sig nøje med det.

ANNA

Hun kan da ikke gøre for, at Peter taler til hende. Hun kan da ikke lukke Munden paa ham.

KLOTILDE

Hun tror maaske, han vil gifte sig med hende.

EMMA

Saa dum er hun da ikke.

KLOTILDE

Man har da hørt før, at en rig Mand har giftet sig med en fattig Pige.

EMMA

Saa —?

PETRINE

Jamen, Peter er jo forlovet.

KATRINE

Han har da ingen Ring paa.

PETRINE

Jeg saa', han gik med en Dame under Armen paa Vesterbrogade forleden Aften.

EMMA

En Dame —. Pyt!

MARIE

Er det mig, I taler om?

KATRINE

Nej, det er Peter. Trine saa' ham i Aftes med en Dame under Armen.

KLOTILDE

En fin Frøken.

EMMA

Jovist. En Hopsapige!

(Fabrikspiben lyder)

PETRINE

Naa. — Endelig!

(Pigerne kaste Arbejdet fra sig, lægge Forklæderne til Side, hente Vand og vaske sig, stille Lommespejle frem og ordne Haaret)

EMMA

Hvem skal feje i Aften?

KLOTILDE

Det er Maries Tur.

PETRINE

God Fornøjelse.

MARIE

Er det mig —?

PETRINE

Hils Peter.

(De gaa. — MARIE begynder at feje)

PETER HAMMER
(i Døren)

Godaften, Marie.

MARIE

Godaften.

PETER
(gaar ind og sætter sig; sidder lidt og ser paa hende)

Hør engang, Marie ——.

MARIE

Naa —?

PETER
(gaar hen til hende)

Hvad er der saa ivejen?

MARIE

Der er ikke noget ivejen.

PETER

Er der ikke?

MARIE

Nej.

PETER

Jo, der er. Jeg kan se det paa dig. Sig mig det nu; hører du.

MARIE
(lidt efter; sagte)

— Du vil jo ikke — ikke *gifte* dig r mig. — Vil du? — Vil du vel —?

PETER

Kære Ven —

MARIE

Naa; jaja. Det er ogsaa bare noget Snak.

PETER

Er du vred paa mig, Marie?

MARIE

Nej.

PETER

Se her, hvad jeg har til dig —. (Han rækker hende en Æske)

MARIE
(aabner den)

Det —! Aa, Peter . . . Hvor vidste du —! (Hun tager et Armbaand op af Æsken og sætter det paa Armen; rækker Haanden frem) — Se!

PETER

Ja, det klæder dig —.

MARIE

Gør det ikke! — Det er meget smukkere end Fru Jensens. — Tak, min Ven.
(Hun rækker Munden frem)

PETER
(kysser hende)

Er du saa fornøjet?

MARIE

Aa — du!
(Hun kaster Forklædet og tager Tøjet paa)

PETER

Er du færdig?

MARIE

Ja.

PETER

Hvor skal du hen?

MARIE

Hjem.

PETER

Det er dejligt Vejr ude. Gaa over paa Boulevarden og vent, til jeg kommer.

MARIE

Ja —. Men —

PETER

Vi kan tage et eller andet Sted hen i Aften.

MARIE

Bare *han* ikke staar og venter paa mig.

PETER

Tror du det!

MARIE

Se efter, du.

PETER
(aabner et Vindu og ser ud)

Der staar han. Nede ved Porten. Det Bæst! — Kom og lad os gaa igennem Kontoret.

MARIE

Ja.

(De gaa)

II.

(Et tofags, tarveligt møbleret Værelse).

VILLE
(paa Gulvet)

Mor —

MD. FRANSEN
(sidder og stopper en Strømpe)
(svarer ikke)

VILLE

Mor —

MD. FRANSEN

Naa?

VILLE

Maa jeg faa et Stykke Mad.

MD. FRANSEN

Ja, du maa.

LASSE

Jeg med, Mor.

MD. FRANSEN

Vent nu bare, til Far kommer.

VILLE

Mor — hvornaar kommer Far?

MD. FRANSEN

Sysss —.

VILLE

Hvornaar kommer Far?

MD. FRANSEN

Far kommer straks.

VILLE
(lidt efter)

Mor —

MD. FRANSEN

Vil du *nu* tie!

LASSE

Jeg kan ikke lide Far.

MD. FRANSEN

Kan du ikke lide din Far?

LASSE

Nej, for han slaar dig.

MD. FRANSEN

Far slaar kun, naar han er vred, Lasse.

LASSE

Han slaar ogsaa, naar han er fuld.

MD. FRANSEN

Sysss — Barn?

LASSE

Han slaar altid.

MD. FRANSEN
(tier)

LASSE

Mor —. Engang slog han dig ikke saa meget.

MD. FRANSEN

Nej.

LASSE

Du var ogsaa meget pænere dengang.

MD. FRANSEN

Saa —?

LASSE

Du havde saadan en fin, rød Kjole . . .

MD. FRANSEN

Den havde jeg faaet af Far.

LASSE

Og saa havde du en Ring paa Fingeren.

MD. FRANSEN

Den havde din Fader givet mig, Lasse.

LASSE

Han gav ogsaa mig en Sabel og en lille Hest og en Vogn.

MD. FRANSEN

Ja, kan du huske *det!*

VILLE

Jeg vil ogsaa have en Sabel og en lille Hest og en Vogn.

MD. FRANSEN
(tier)

VILLE

Mor, jeg vil ogsaa have en Sabel og en —

MD. FRANSEN

Ja, ja, Ville. Nu skal du være en god Dreng.

VILLE

Jeg vil have —

MD. FRANSEN

Skal jeg kalde paa Far!

VILLE
(tier forskrækket)

MD. JENSEN
(stikker Hovedet ind ad Døren)

Madam Fransen!

MD. FRANSEN

Ja.

MD. JENSEN

Jeg har en Taar Kaffe.

MD. FRANSEN

Tak; men jeg sidder og venter paa, at Fransen skal komme hjem. — Det er jo Lørdag.

MD. JENSEN

Naa —. Jaja. (lukker Døren og kommer nærmere) De er altfor god imod ham, Madam Fransen. — Hvis det var *min* Mand —! De skal ikke tro, at Jensen vovede at byde mig *det*, som *han* byder dem. — Han prøvede paa det engang, men saa tog jeg Gulvskruppen og sagde til ham: Kom du bare her, dit fordrukne Asen, saa skal du se —! De kan tro, han holdt sig i Skindet!

MD. FRANSEN

Hvis jeg var ene, blev jeg heller ikke en Time hos ham. Men for Børnenes Skyld —.

MD. JENSEN

Aa, de to store maa jo sørge for sig selv nu, og de smaa blev der vel nok Raad for. Paa en eller anden Maade.

LASSE

Jeg vil ikke være hos *ham,* naar Mor gaar. Jeg vil gaa med Mor.

VILLE

Mor maa ikke gaa!

MD. FRANSEN

Nej, vist ikke. Mor gaar ikke fra Villemand.

MD. JENSEN

(ryster paa Hovedet)

Jeg tror nu, jeg gik endda. Men det maa man jo gøre, som man kan forsvare for sig selv og Vorherre.

(Hun gaar)

VILLE

Mor, hvem er Vorherre?

MD. FRANSEN

Det er Gud i Himlen.

VILLE

Er Gud Vorherre?

MD. FRANSEN

Ja.

VILLE

(lidt efter)

Du — Mor —

MD. FRANSEN

Aa, ti nu, Barn!

VILLE

Hvad bestiller Vorherre?

LASSE

Han hjælper alle Mennesker.

VILLE

Hvordan —?

LASSE

Han er god ved dem.

VILLE

Er Vorherre god ved Mor?

LASSE

(betænker sig)

Vorherre er god ved alle de gode Mennesker.

VILLE

Er Vorherre ikke god ved de slemme Mennesker?

LASSE

Nej, det kan du da nok forstaa!

VILLE

(grundende)

Jamen — *Far* er jo slem.

LASSE

Ja. Men saa kommer han heller ikke i Himlen.

VILLE

Kommer Mor i Himlen?

LASSE

Ja, *det* kan du tro!

VILLE

Hvornaar kommer Mor i Himlen?

LASSE

Naar hun dør.

VILLE

Hvad er det at dø?

LASSE

Du er rigtig dum, Ville! — Kan du ikke huske, da Peter døde?

VILLE

Det var om Natten.

LASSE

Nej, det var ikke. Det var om Morgenen.

VILLE

Jamen Mor havde tændt Lampen.

LASSE

Ja, for det var Vinter. Og saa var det mørkt.

VILLE

Der var en Spillemand nede i Gaarden.

LASSE

Og Mor græd.

VILLE

Far græd ogsaa.

LASSE

Far var jo slet ikke hjemme.

VILLE

Nej, men bagefter.

LASSE

Far græd ikke.

VILLE

Jo, for jeg saa' det.

LASSE

Saa var han fuld.

VILLE

Kommer Far i Himlen?

LASSE

Nej.

VILLE

Maa han ikke?

LASSE

Nej.

VILLE

Siger Vorherre *det?*

LASSE

Det siger Peddersen.

VILLE

Hvem er Peddersen?

LASSE

Det er vores Lærer.

VILLE

Hvad er en Lærer for en?

LASSE

Det er En, der ved alting.

VILLE

Ved en Lærer alting?

LASSE

Ja.

VILLE
(lidt efter)

Naar jeg bliver stor, saa vil jeg ogsaa vide alting.

MD. FRANSEN

Sysss — Børn!

FRANSEN
(kommer ind og gaar lidt frem og tilbage i Tavshed)

VILLE
(kryber ind under Bordet)

Mor! (lidt efter) — Mor!

FRANSEN

Hvad er der *nu!* Hvad brøler du for!

MD. FRANSEN

Han græder, fordi han er sulten.

FRANSEN

Sulten!

LASSE
(trodsig)

Jeg er ogsaa sulten.

FRANSEN

Hvad siger du!

MD. FRANSEN

Børnene har ingen Mad faaet siden i Middags.

FRANSEN

Hvad rager det mig. Sørg du selv for dine Unger.

MD. FRANSEN

Har du ikke et Par Skilling at give mig?

FRANSEN

Dig! — Ikke en Øre!

MD. FRANSEN

Hvad skal jeg give dine Børn at spise?

FRANSEN

Send dem ud at tigge.

MD. FRANSEN
(med tilkæmpet Ro)

Skal jeg tage Børnene og gaa ud og springe i Søen! Skal jeg!

FRANSEN

Gaa ad Helvede til!

LASSE

Du skal ikke græde, Mor.

FRANSEN

Hvad —! Hvad siger du!

LASSE
(trodsig)

Jeg siger —

FRANSEN
(hen imod ham)

Jasaa!

MD. FRANSEN
(imellem)

Du rører ham ikke!

LASSE

Gaa væk, Mor!

VILLE
(sætter i et Vræl inde under Bordet)

FRANSEN

Lad mig faa fat i den Laban! Lad mig faa fat i ham!

MD. FRANSEN

Løb, Lasse! Ud af Døren! Skynd dig!

LASSE

Nej, jeg vil ikke. Ikke for *ham!*

FRANSEN

Hvad siger du! Hvad er det, du siger!

LASSE

Jeg siger — at saadan een —

MD. FRANSEN

Lasse — Lasse!

LASSE

— som gaar og drikker sig fuld hver Dag —

FRANSEN

Godt! Min Dreng!

VILLE
(under Sengen)

Vorherre! — Vorherre!

(Det banker).

FRANSEN
(slipper LASSE)

Kom ind.

(STORE-PELLE, LILLE-PELLE og LUND — i Døren).

STORE-PELLE

Ta' mig Tusen! Paa det dere Sættet!

LILLE-PELLE

Hold Kæften din, Bror; Inte vingle dig up i Familj-Affær', du!

FRANSEN

Sid ned.

LUND

Jeg nedlader mig.

(De sætte sig om Bordet. — FRANSEN gaar hen til Konen, taler sagte med hende, tager i Lommen og giver hende en Tokrone. Hun kaster et Sjal over sig og gaar)

FRANSEN

Her er Salmebogen.

(Han kaster et Spil Kort paa Bordet)

STORE-PELLE

Vel det!

(Han blander og giver Kort. — MD. FRANSEN kommer igen, stiller nogle Flasker paa Gulvet hos Manden, giver ham Penge tilbage og gaar ud i Køkkenet)

FRANSEN

Skaal!

LILLE-PELLE

Ak ja — intet er saa ljuflig som Brødras Kærlek!

LUND

Spil ud!

FRANSEN

Hjærter.

LILLE-PELLE

End jag da!

STORE-PELLE

Min — sade Fan' om Stockholm!

(Spillet fortsættes. — MD. FRANSEN kommer ind, stikker et Smørrebrød i Haanden paa hver af Børnene, sætter en Bakke med Kaffekande og Kopper paa Bordet og gaar atter ud)

LILLE-PELLE

Kvinnans Skaal!

LUND

Din Kones eller Madam Sørensens?

LILLE-PELLE

Ah Fan! — Jag mener Kvinnans — hele Kvindlikhetans, førstaas!

LUND

Hr. Petersen foreslaar en Skaal for Kvinden.

STORE-PELLE

Kjærringen lefva!

LILLE-PELLE

Kjærringens Skaal drikker jag als inte!

LUND

Kærlighedens da!

LILLE-PELLE

Lat saa bli!

LUND
(synger)
Den Pigelil til Citren lytter
og til sin Skrædders ømme Sang —

STORE-PELLE
Fan' i Kærleken! — Hid med Kortene!

LILLE-PELLE
Inte rør jag de trasige Paperslapporna mere ! Skaal, Kamrater!

LUND
Vil du ikke spille, Skrædder?

LILLE-PELLE
Skræddare! — Ja, vist er jag Skræddare — til ok med kun Skræddaregesel — vist er min Glædjes Blomster henvisnede i det ruskija Vædret —

FRANSEN
I Djævlens Skind og Ben —!

LILLE-PELLE
— Men endnu klappar Hjærtet før Sanning og Ret, og endnu (banker sig med Knoen paa Panden) endnu ljuser bakom denne Panne en Gnista, som inte slukner, førend Døden paa yttersta Dagen sætter Pelle i Knæ!

LUND
Sandeligen — Skrædderen larmer!

LILLE-PELLE

Skaal, mine Herrar! Fosterlandets Skaal!

STORE-PELLE

Jag faar at protestera imod den dere Skaalen —. Den fattige eger intet Fosterland.

FRANSEN

Hørt!

LILLE-PELLE

Kung Karls Land, Bror!

STORE-PELLE

Ah Fan —! Til Helvede med Kung Karl og hverja Konung! Der fins enddast een, som har Ret at eksistera: Arbetaren.

FRANSEN

(slaar i Bordet)

Det er Fanden annamme mig sandt! — Mine! Vi skal have mere Kaffe!

(MD. FRANSEN kommer ind og skænker i Kopperne)

LILLE-PELLE

Jag maaste — i Sandhetens Namn maaste jag — — Jag mener, at det dere Talet gaar jag als inte med til.

LUND

Ha, Slave, elendige Skræddersjæl, Judas — Vover du —?

FRANSEN

Den, der svigter sine Kammerater, naar det gaar løs, han er ingen Mand.

LUND

Jeg forlanger det Spørgsmaal nærmere drøftet, hvad Straf en saadan Maddike bør lide.

LILLE-PELLE

Jag maaste —

LUND

Sæt dig ned. Du maa ikke tale med, naar Almenvellet drøftes. Du holder med vore Undertrykkere. Du gør fælles Sag med dem, der suger den Fattiges Blod. Du er en Vampyr.

LILLE-PELLE

Jag protesterar —!

LUND

Ingen Protest kan gælde, naar det angaar Samfundet. Og Samfundet, det er *os,* det er de besiddelsesløse, de fattige.

FRANSEN

Det er en Ære at være fattig.

LUND

Det er den fattiges eneste Ære. Og den forhaaner du, skøndt du selv er fattig. Du for-

haaner dig selv, du spytter dig selv i Ansigtet. Mine Herrer, hvad skal man tænke om den, der spytter sig selv i Ansigtet!

LILLE-PELLE

Om jag maaste —

LUND

Erkend din Brøde, Naal. Se og erkend den. Eller du skal henslæbe Resten af dine Dage under Vægten af det samlede Proletariats Foragt!

STORE-PELLE

Socialismen lefva!

FRANSEN

Den leve!

LUND

Skaal!

FRANSEN

Arbejderen er Fremtidens Mand. Det er ham, der bærer det hele.

LUND

Fremtiden — det er *os*.

STORE-PELLE

Arbetaren er Frisinnets Mand. Der finds ingen Frisind utan hos den fattige.

LUND

Fattigdom og Frisind er et og det samme. Der hvor man finder Fattigdom, der finder man Frisindet, og *der* er Folket.

LILLE-PELLE

Der finds intet Folk. Finds intet Fosterland, saa finds ej heller noget Folk.

FRANSEN

Hele Verden er Folkets Fædreland.

LUND

Akkurat. Dog undtages Kvarteret omkring Amaliegade og tilstødende Pladser.

FRANSEN

Rigdom er en Forbandelse!

LUND

Ak ja!

LILLE-PELLE

Maaste jag —

LUND

Hr. Petersen har Ordet.

LILLE-PELLE

Den sociale Fraagan er Fraagan om Lykken —

FRANSEN

Hørt!

LILLE-PELLE

Men Lykken finds ene i Hjærtarne. Det gælder at førædle sig, at bli adlig —

LUND

Skædderen er Aristokrat!

LILLE-PELLE

Ah Fan — Jag mener Hjærtats Adel.

LUND

Mine Herrer —

LILLE-PELLE

Mine elsklige Brøder —

LUND

Holdkæft.

LILLE-PELLE

Saasom Lykken enddast —

LUND

Hold dig til Sagen, Pelle. Det er den sociale Reform der drøftes.

FRANSEN

Mine! — Mere Kaffe!

STORE-PELLE
(med Flasken)

Buteljan er tom.

LUND

Skrædderen har drukket det.

LILLE-PELLE

Jag! — Er det jag! — Jag sværjer —!

(MARIE kommer ubemærket ind; gaar hen og sætter sig)

MD. FRANSEN

Er du der, Marie.

MARIE

Ja.

MD. FRANSEN

Har du talt med Axel idag?

MARIE

Ja.

MD. FRANSEN

Han var her i Middags.

MARIE

Naa.

MD. FRANSEN
(hovedrystende)

Det er Synd, du gør, Marie. Det er stor Synd!

MARIE
(tier)

MD. FRANSEN

Folk siger, at du render med *ham*, Kandidaten, eller hvad han er for noget.

MARIE

Siger *Folk* det —

MD. FRANSEN

Du skulde ikke gøre det, Marie. Du vil komme til at fortryde det. — Hvad tror du, saadan en Herre bryder sig om dig, en Fabrikspige, en fattig Tøs! Han er saamænd lige glad, hvordan det gaar dig, naar han har moret sig med dig. For det er det han vil.

MARIE

Det bliver *min* Sag.

MD. FRANSEN

Din Sag! Bliver det *din* Sag! — Er *det* Takken, fordi jeg har slidt og slæbt med jer, fra I var smaa? — Synes du ikke, jeg har Sorger nok!

MARIE

Det er bedst, jeg gaar.

MD. FRANSEN

Ja, gaa *du!* Gaa du kun, din uforskammede Tøs! Der kommer nok den Tid, da du vil fortryde, hvordan du har baaret dig ad. Og naar mit Hjærte er bristet af Sorg, vil du maaske ønske, du kunde komme og tale til din Mor, men saa er det for sent.

(Hun gaar ud i Køkkenet)

LASSE

Du maa ikke gaa, Marie.

MARIE
Maa jeg ikke, Lasse.

LASSE
(lidt efter)
Du — Marie.

MARIE
Naa?

LASSE
Hvem er Kandidaten?

MARIE
Det er — ikke nogen.

JOHAN
(kommer ind)
Naa — her er nok Gilde!

MARIE
Javist.

JOHAN
Et kønt Selskab! Se den tykke *der*. Har er sgu dejlig. — Og Gamle! Den er høj i Aften.

MARIE
Har du været paa Arbejde idag?

JOHAN
Ja, paa Atelieret.

MARIE
Er du snart færdig med dit Billede?

JOHAN

Det — nej, det dur ikke. Men jeg har begyndt paa et nyt. Larsen hjælper mig lidt med Træerne.

MARIE

Det var nok bedre, om du blev ved din Profession.

JOHAN

Var det *det*. Aaja . . . Men jeg er nu ikke født til at være Malersvend.

FRANSEN

(rejser sig)

Mine Herrer — mine kære Venner —

JOHAN

Død og Pine — Plakat!

LASSE

Haa! — Se engang —. Han kan ikke staa alene. Saadant et Svin!

III.

(I et Lysthus).

MARIE

Se Stjærnerne —.

PETER

Ja.

MARIE

Den store der — hvor den blinker!

PETER

Nu blev den borte.

MARIE

Der er den igen. Aa —! Der faldt een! *Der* — Over Træet.

PETER

Ønsk!

MARIE

Den er slukket, du.

PETER

Der kommer nok een igen. (Pause) Du er saa tavs. Marie.

MARIE

Er jeg —. Nej, der kommer ikke flere . . .

PETER

Hvad tænker du paa?

MARIE

Paa dig.

PETER

Paa mig —

MARIE

Og paa de andre.

PETER

Hvem?

MARIE

Dem derhjemme. (Pause) — Du . . .

PETER

Ja.

MARIE

Du holder jo af mig, ikke?

PETER

Hvorfor spørger du?

MARIE

Jamen — — Længe?

PETER

Altid, Marie.

MARIE
(lidt efter)

Aanej — Men længe; rigtig længe.

PETER

Drik Vinen. Klink med mig, du.

MARIE

Hvem der altid kunde blive siddende her

PETER

Vilde du ønske *det?*

MARIE

Ja. (Pause) — Der er nogen, som synge Hør engang —!

PETER

Det er ude paa Vejen.

MARIE

Hvad er det, Klokken slaar?

PETER

Ti.

MARIE

Allerede.

PETER

Det er ovre i Kirken.

MARIE

— Aa, du!

PETER

Hvad *er* det — hvad *er* det dog!

MARIE

Ingenting. Det er ingenting. — Du maa ikke gaa fra mig!

PETER

Hvor kommer du paa *det?*

MARIE

Ikke endnu!

PETER

Nej, nej —.

MARIE

Ja, for saa —

PETER

Hvad saa?

MARIE

Saa gaar jeg ud og drukner mig.

PETER

Tal dog ikke saadan, Marie!

MARIE

Det *gør* jeg . . . Det *gør* jeg.

PETER

Vil du have mere Vin?

MARIE

Ja.

PETER

Hvad tænker du *nu* paa?

MARIE

Paa, at det var bedre, om jeg aldrig havde kendt dig.

PETER

Marie —!

MARIE

For naar *du* gaar fra mig, saa er det altsammen forbi. Men det er ogsaa ligemeget. Det bryder jeg mig ikke om. — Og du vil jo altid holde af mig alligevel!

PETER

Ja, Marie.

MARIE

Og naar jeg saa bliver gift, saa vil du komme og besøge mig.

PETER

Naar du bliver gift —?

MARIE

Vil du ikke?

PETER

Jo — Jovist . . .

MARIE

Saa tage vi ud sammen. Ud til Klampenborg. Om Sommeren.

PETER

Men hvis din Mand faar det at vide?

MARIE

Pyt!

PETER

Jamen — hvorfor vil du gifte dig med ham, naar du ikke bryder dig noget om ham?

MARIE

Naar jeg ikke kan blive gift med *dig*, saa er det ligemeget, hvem jeg bliver gift med.

PETER
(bøjer sig over hende)

Min lille, søde —

MARIE
(pludselig)

Nej —! Lad være!

PETER

Naa — vær nu sød —.

MARIE

Du *maa* ikke!

PETER

Sysss . . .

MARIE

Slip mig —!

(Hun løber ud)

PETER

(efter hende)

Marie! — Hør dog! — Hej, Marie! — Jeg tror . . .

STAKKELS PIGE —.

I.

(Et Værtshus.)

SØRENSEN

Nej, jeg bryder mig ikke om Politik. Naar man har Kone og syv Børn, saa bryder man sig ikke om Politik.

JENSEN

Det er noget Snak. Jeg sætter bare, at vi alle sammen sagde saadan! Hvad Fanden blev der saa af Politiken?

SØRENSEN

Den maa naturligvis Ministrene passe. Hvad har vi dem ellers til.

JENSEN

Den er god!

SØRENSEN

Ja, og saa er der jo Folketinget.

JENSEN

Jamen — naar *vi* ikke stemmer, saa bliver der jo ingen valgt ind i Folketinget! — Nej, du er sgu forkert i Byen, min Ven!

SØRENSEN

Nej, gu er jeg ej; for jeg er Blikkenslager; jeg er ikke Politiker. Har du nogen Sinde set en Blikkenslager, der var Politiker?

JENSEN

Du hører til den gamle Skole, Sørensen.

SØRENSEN

Det gør jeg.

JENSEN

Du følger ikke med Tiden.

SØRENSEN

Følger *du* med Tiden?

JENSEN

Ja, jeg gør. Jeg læser Bladene, jeg holder Social-Demokraten, og jeg har engang talt i en Forsamling, og alle Folk sagde, at det var udmærket, det, jeg sagde.

SØRENSEN

Hvad sagde du da?

JENSEN

Jeg sagde, at Staten skulde overtage Produktionen. Og saa sagde jeg, at det vilde ende med en *Katastrofe* engang, og saa skulde vi bruge Magt.

SØRENSEN

Død og Pine — er du gal! De sætter jer i Fængsel allesammen!

JENSEN

Og saa sagde jeg, at al den Snak om Oplysning kunde være god nok, men at de i Stedet for Oplysning hellere skulde give den fattige noget Arbejde.

SØRENSEN

Sagde du *det!* Det var sgu godt, Jensen!

JENSEN

Jeg var gal i Hovedet den Aften, ser du. Og saa havde jeg kanske ogsaa en lille Stjært paa.

SØRENSEN

Javel.

JENSEN

Naar man hører alt det Vrøvl om, at det er Oplysning og Oplysning og ikke andet end Oplysning, som Arbejderen mangler, saa kan man sgu ogsaa blive gal i Hovedet!

SØRENSEN

Nej, vi mangler ingenting i den Henseende.

JENSEN

Vi er lige saa kloge paa vore egne Sager, som de andre er paa deres. Og saa gaar de der og breder sig og gør sig tykke og tror, at de gør en Satans Nytte her i Verden, disse Herrer Professorer og Studenter, som i Virkeligheden ikke er til Spor af Nytte i Verden! Og saa skal *vi* sige: Tak skal I have, det er rigtig pænt, at I saadan vil tage jer af os! — Er *det* ikke til at blive gal over, maa jeg spørge?

SØRENSEN

Saadan nogle Sprællemænd!

JENSEN

Jeg skal sige dig, Sørensen, jeg har ikke danset paa Roser hele min Livstid; jeg har maattet arbejde, ja, jeg har, og det har vi allesammen maattet. Og derfor skal vi heller ikke lade os dupere, naar der kommer nogle af de fine og siger: Se her, Godtfolk, nu skal vi lære jer noget — og saa ved de alligevel ikke andet, end hvad vi kan læse os til i Aviserne.

SØRENSEN

Det har du Ret i.

Jensen

Og du skal se, at naar *vi* er færdige med at lave Revolution, saa kommer disse Herrer sgu nok og siger: Det var flinkt gjort, mange Tak skal I have for *det*; men nu kommer I til at lade *os* styre det hele for jer, for det har *vi* bedst Forstand paa.

Sørensen

Jeg synes nu ikke, I skulde lave Revolution Jensen.

Jensen

Naa, synes du ikke. Hvad skulde vi saa lave?

Sørensen

Ingenting.

Jensen

Du er sgu dejlig, Sørensen.

Sørensen

Ja, *jeg* gaar nu ikke med til det. Og der er heller ingen af *mine* Børn, der faar Lov.

Jensen

Ved du, hvad *du* er?

Sørensen

Hvad er *jeg?*

Jensen

Du er en gammel Kælling.

SØRENSEN

Er jeg —!

JENSEN

Et Pattebarn, forstaar du —.

SØRENSEN

Jeg —!

JENSEN

En daarlig Makker. En Reaktionær. En —

SØRENSEN

Nej, hør nu —

(BENTSEN kommer ind)

JENSEN

Naa —?

BENTSEN

Strejke!

JENSEN

Jeg er *med!*

BENTSEN

Vi er allesammen med.

SØRENSEN

Hm —.

BENTSEN

(sætter sig hos dem)

Vi stod nede i Porten, da han kom. Saa sagde han, at han var furet, og saa sagde Olsen, at det skulde vi ikke finde os i. For Selmer

har altid været en god Kammerat. — Og vi ved jo nok, hvad der er ivejen.

SØRENSEN

Jamen — hm —.

BENTSEN

Saa gik Olsen og Christiansen op paa Kontoret og sagde, at de skulde ikke vente efter os paa Mandag, for vi kom ikke.

SØRENSEN

Død og Pine!

BENTSEN

Og saa sagde Christiansen, at vi skulde staa fast; og det sagde de ja til.

JENSEN

Hvad sagde *du?*

BENTSEN

Jeg sagde ikke noget.

JENSEN

Gaar du ikke med *os?*

BENTSEN

Jo.

JENSEN

Det er udmærket! Det er Fanden gale mig —! Hejda, Vært! Tre Sorte!

SØRENSEN

Og *jeg* siger, at naar man *har* en Kæreste, saa maa man sgu passe paa hende. Det siger *jeg*. Og Selmer har jo hele Tiden set paa, at han gik og spillede Kispus med hende.

JENSEN

Ja, Selmer er et Fjols.

SØRENSEN

Det er jo det, jeg siger!

JENSEN

Men han har altid været en god Kammerat, og saa skal han ikke jages fra sit Arbejde, fordi den Laban er bleven ked af Tøsen. Det skal han ikke.

SØRENSEN

Selmer skulde ladet hende gaa for længe siden. Jeg sagde det til ham, gjorde jeg. Jeg sagde: Lad du hende løbe, Selmer, hun er sgu ikke bedre værd. Men se, om han gjorde det!

BENTSEN

Du kender ikke Kærligheden, Sørensen.

SØRENSEN

Jeg ikke.

BENTSEN

Nej, du gør ikke.

SØRENSEN

Og jeg har været gift i tyve Aar og har syv Børn!

BENTSEN

Jaja — du kender den ikke alligevel. For du læser hverken Bøger eller Aviser, og saa kan du ikke følge med i nogen Ting.

JENSEN

Det skulde nu ikke have været *mig*, hun var Kæreste med! Saa skulde Visen snart have faaet en anden Lyd!

BENTSEN

Ja, det siger du nok —!

JENSEN

Naar man forstaar at omgaas Fruentimmer, saa kan man godt komme afsted med dem, selv om det er en Tøs, der har Lyst til at gaa paa Galejen.

SØRENSEN

Ja, gu kan man saa.

JENSEN

Jeg skal sige dig, dengang jeg var forlovet med Fransiska, var det ogsaa saadan, at hun holdt af at gaa lidt i Byen, naar jeg ikke var med. Saa stak jeg hende en Dag et Par paa

Tæven og sagde hende, at det var *mig*, der var hendes Kæreste. Og saa var *den* Sag i Orden.

(OLSEN, CHRISTIANSEN, FRANK og flere andre ARBEJDERE komme ind)

CHRISTIANSEN

Nej, vi skal ikke lade os behandle som Hunde!

FRANK

Det manglede sgu bare!

EN ARBEJDER

Vært! En Skylle her!

VÆRTEN

Skal komme!

FRANK

Jeg har ikke noget imod en lille Ferie. De store har Ferie hele Aaret igennem.

SØRENSEN

Naturligvis — saadan — en lille Ferie. Paa nogle Dage.

VÆRTEN

Værs'artig, mine Herrer!

BENTSEN

Hm — jeg er en gammel Mand —

EN ARBEJDER

Hvad siger Bentsen?

BENTSEN

Jeg er en gammel Mand — Jeg kender det; jeg kender det . . .

JENSEN

Hvad kender *du?*

BENTSEN

Det nytter ikke noget. Der er Forskel, ser I. Naar man hører til de smaa, saa nytter det ikke noget at stille sig paa Bagbenene.

CHRISTIANSEN

Man skal ikke lade sig byde alt!

BENTSEN

Bi bare lidt.

SØRENSEN

Hm — syv Børn . . .

JENSEN

Der er ingen, der skal kalde *mig* Skruebrækker.

SØRENSEN

Bevars'.

FRANK

Naada! Der er vel ingen Slyngler imellem os!

EN ARBEJDER

Skaal, Kammerat!

JENSEN

Han giver sig nok.

CHRISTIANSEN

Vi giver os Fanden tage mig ikke!

SØRENSEN

Hm — det er bare det — igrunden vedkommer den Sag jo ikke os.

EN ARBEJDER

Hvad siger han?

JENSEN

Han siger, at det rager ikke os.

FLERE

Hvad for noget! Hvem er det! Hvad siger han!

FRANK

Vi er dog ikke Slaver!

BENTSEN

Hm —. Lad os se, hvad vi er.

JENSEN

Nu erklærer *vi* Krig.

FRANK

Krig paa Kniven!

CHRISTIANSEN

Kammerater, et Ord! Jeg foreslaar, at vi opsætter en Skrivelse — en Adresse —

FRANK

En Proklamation!

CHRISTIANSEN

Rigtig. En Proklamation.

JENSEN

Jeg er *med*. Hvad skal vi proklamere?

CHRISTIANSEN

Vi skal benytte Lejligheden til at slaa fast, at vi er Mennesker!

SØRENSEN

Jamen — Død og Pine! Bare ingen Overilelse!

CHRISTIANSEN

Det skal naturligvis siges paa en rolig og værdig Maade — saadan at det indgyder Respekt. Saa underskriver vi det allesammen og sender en Deputation over paa Kontoret.

SØRENSEN

Hm —.

CHRISTIANSEN

Forstaar I! Det er saadan en Slags Krigserklæring. For Arbejderen er en Magt i Samfundet, og en Magt skal man Fanden hente mig respektere!

JENSEN

Akkurat!

FRANK

Jeg foreslaar, at vi begynder saaledes: I Betragtning af at alle Værdier fremkommer gennem Arbejdet —

JENSEN

— Gennem Arbejderens Arbejde —.

FRANK

Arbejdet er nok.

JENSEN

Jamen det er ikke tydeligt. For der er sgu ikke en eneste Kuponklipper, uden han bilder sig ind, at han arbejder.

CHRISTIANSEN

Nej, lad mig —! Det er noget, *jeg* forstaar mig paa!

JENSEN

Lad os høre!

CHRISTIANSEN

Der skal simpelt hen staa: Vi undertegnede

— hm — undertegnede Medlemmer af — af det civiliserede Samfund henstille — nej, det duer ikke — *opfordre* i Kraft af — i Kraft af —

SØRENSEN

I Kraft af hvad for noget!

CHRISTIANSEN

I Kraft af — nej — under Henvisning til, at Frihed og Lighed og Broderskab er det Løsen, som —

FRANK

Maa jeg spørge, om en Arbejdsmand og en Etatsraad skal være Brødre nu? For saa vil *jeg* melde mig ud af Kompagniet.

SØRENSEN

Hm. — Kunde det ikke begynde saaledes: Højstærede Hr. Hammer!

JENSEN

Er der maaske nogen, der siger Højstærede Hr. Sørensen til *dig,* dit Bagbæst!

EN ARBEJDER

Jamen, hvem skal med i Deputationen?

FRANK

Det afgøres ved Valg, selvfølgelig.

EN ARBEJDER

Jeg stemmer paa Olsen.

En Arbejder

Jeg stemmer ogsaa paa Olsen.

Frank

Ja, hvad mig angaar —

Olsen

Hold op med de Narrestreger. Der skal ikke være nogen Deputation.

Christiansen

Skal der maaske heller ikke være nogen *Proklamation?*

Olsen

Hvad skal *den* til?

Christiansen

Til at — til at præcisere vort Standpunkt.

Jensen

Netop —! *Præcisere!* Fanden gale mig!

Flere

Olsen vil tale! — Lad Olsen tale!

Olsen

Aanej — der er nok iblandt os til at tale. Og der er nok til at lave Proklamationer. I sidder bare og snakker og venter paa, at der skal ske noget.

FRANK

Gør vi *det!*

OLSEN

Men der sker ingenting. I duer ikke. I er alt for grønne. Der vil gaa mange hundrede Aar, før der sker noget.

FRANK

Hør engang!

EN ARBEJDER

Nej, stop, Kammerat —!

OLSEN

Jaja —. Frihed og Lighed — det er altsammen meget godt. Det er saadan noget, de skriver i Avisen eller staar og vrøvler af paa Valgdagen, og saa raaber I Hurra og gaar hjem og trækker i Tøjet og begynder forfra.

EN ARBEJDER

Gu gør vi ej. Vi arbejder ikke paa Valgdagen!

OLSEN

Hvorfor slider og slæber vi, hvorfor sulter og fryser vi, naar vi ved, det er uretfærdigt? Hvorfor finder vi os i alt, hvis vi virkelig er en Magt i Samfundet? Hvorfor?

BENTSEN

Aa — det er fordi, vi er nogle Lusepustere allesammen.

SØRENSEN

Jeg er ingen Lusepuster.

FRANK

Olsen har Ret. Det gælder om at handle.

CHRISTIANSEN

Det gælder om at sætte sig i Respekt! Jeg foreslaar, at vi synger Marseliæsen!

JENSEN

Javel. Læg for!

CHRISTIANSEN

I sluttet Kor: En — to —.

FLERE
(begynder at synge.)

Op I brave —

VÆRTEN

Sysss — sysss, mine Herrer —!

CHRISTIANSEN
(paa en Stol.)

Nu vil *jeg* tale, og jeg vil tale om —

EN ARBEJDER

Hvem har bedt *dig* om at tale?

CHRISTIANSEN

Hold din Kæft, til jeg er færdig. — Kammerater —!

VÆRTEN

De maa ikke staa op paa mine Stole.

CHRISTIANSEN

Kammerater, læg Mærke til mine Ord —!

VÆRTEN

Hører De ikke! — Sæt Dem ned!

(PETER HAMMER og Forvalter ANDERSEN i Døren)

ANDERSEN
(hviskende)

Skal vi gaa ind?

HAMMER

Javist —.

SØRENSEN
(rejser sig)

Værsgod —.

(Han byder en Stol. — Stilhed i Stuen)

HAMMER

Tak, Sørensen. (Han sætter sig) — Er *De* ogsaa med her?

SØRENSEN

Jeg —! Nej — jeg er her slet ikke. Det er bare — Jeg er lige kommen. Og min Kone venter hjemme.

HAMMER

Men *De*, Jensen?

JENSEN

Jeg sidder og vederkvæger mig, Hr. Kandidat. Saadan efter Ugens Arbejde.

AXEL SELMER

(som hidtil har siddet ubemærket i en Krog, rejser sig og kommer nærmere; han er ikke ganske ædru)

Hvor er han —?

HAMMER

(mønstrer ham)

Hvem er den unge Mand?

SØRENSEN

Det er *hendes* Kæreste, som — hm — De ved nok! (bryder af) Au, for den —!

HAMMER

Han synes at være beskænket.

SØRENSEN

Ja, Pinedød er han svirende. Det er vi allesammen!

SELMER

(nærmere)

Hør engang min Ven —

HAMMER

Undskyld —

SELMER

Hvadbehager —?

HAMMER

Vær saa god at gaa lidt til Side.

OLSEN

(imellem)

Ingen Dumheder!

EN ARBEJDER

Lad ham bare —.

SELMER

Slip mig!

FRANK

Pas paa: der bliver Ballade!

SELMER

Jeg vil tale med den Laban — jeg vil —

ANDERSEN

Imorgen! — mellem ni og ti —

MARIE

(i Døren)

Er Selmer *her?*

SELMER

Hvor kommer *du* fra?

EN ARBEJDER

Kom ind, lille Jomfru.

SELMER

Kender du ham *der?* — Naa, han vil stikke af! Hej, bi lidt, min Ven! Her er noget til dig!

(Han slynger en Flaske efter ham; den rammer ham i Ansigtet; han falder; nogle af Arbejderne flokkes om ham og løfter ham op; Andersen løber efter Politi)

FRANK

Sikken en Sylte!

SØRENSEN

(skriger)

Blod! — Se bare!

CHRISTIANSEN

(til Selmer)

Ud af Døren i en Fart. Skynd dig og løb!

MARIE

Aa Gud! Han har slaaet ham ihjel!

CHRISTIANSEN

Det er *din* Skyld, min Tøs.

VÆRTEN

Luk Døren!

ANDERSEN

(med en Betjent)

Det er *ham* der!

BETJENTEN

Godt. — De har set det alle?

EN ARBEJDER

Jeg har ingenting set.

SØRENSEN

Det har *jeg!* Jeg saa det hele! — Han tog Flasken — saadan — og saa — lige i Ansigtet!

BENTSEN

Ja, du ser godt, du.

BETJENTEN
(til Selmer)

Vil De følge med —.

(De gaa)

MARIE

Aa Gud!

VÆRTEN

Skrub af, din —!

II.

(Hos Fransens. Aften.)

FRANSEN
(ligger i Sengen og synger)

Den første Nat, den første Nat de kysses og
de klappes;

Den anden Nat, den anden Nat de bides og de nappes.

Jeg snurrer mine Høns — —

(rejser sig paa Albuen)

Hvor skal *du* hen?

MD. FRANSEN

(med en Bylt)

Hvor *jeg* skal hen —.

FRANSEN

Javel —!

MD. FRANSEN

(viser ham Bylten)

Det kan du vel se.

FRANSEN

Hvad er *det?*

MD. FRANSEN

Min Nederdel og to Skørter.

FRANSEN

Naa.

MD. FRANSEN

Gud ved, om Nilsen vil laane mig noget paa *dem!* Skørterne er baade hullede og slidte, og Nederdelen har jeg gaaet med i seks Aar. Men maaske forbarmer han sig over mig og giver mig halvtreds Øre, saa jeg kan faa et kvart Rugbrød og en Fjerding Fedt. For Børnene maa have noget at spise.

FRANSEN

Aa, hør, Mine —.

MD. FRANSEN

Hvad er det?

FRANSEN

Tag Flasken og gaa ind til Rasmussen og faa en halv Pægl til mig med det samme.

MD. FRANSEN

Nej, jeg gør ikke.

FRANSEN

Du kan bede ham om at skrive det.

MD. FRANSEN

Han borger os ikke for en Øre mer.

FRANSEN

Du kan sige, at han skal snart faa, hvad vi skylder ham.

MD. FRANSEN

Javist —!

FRANSEN

Sig, at jeg er syg; men naar jeg kommer op og faar begyndt at arbejde —

MD. FRANSEN

Jeg vil ikke gaa ind i hans Butik. Han ser paa mig, som om han vilde sige: Er du der,

du Tiggerkælling. — Og du behøver heller ikke mere at drikke! Det var bedre, du sørgede for lidt Mad til de to smaa Stakler, der gaar her for Lud og koldt Vand!

FRU VEST
(i Døren)

Godaften —.

MD. FRANSEN

Godaften . . .

FRU VEST

Jeg kommer blot for at sige Dem, at De maa være ude af Lejligheden til Onsdag Middag, for den er lejet ud.

MD. FRANSEN

Ude af —! Jamen —!

FRU VEST

De skylder mig Husleje for de tre sidste Maaneder, Madam.

MD. FRANSEN

Er det virkelig Deres Alvor, Frue —! Og de to smaa Børn —! Hvor skal vi saa hen, nu, Vinteren staar for Døren?

FRU VEST

Jeg kan ikke blive ved at give Henstand. De kan jo henvende Dem til en eller anden

Forening. Der er saa mange af den Slags —. Vorherre hjælper altid.

MD. FRANSEN

Aanej — Vorherre hjælper os ikke. Men hvis *De*, gode Fru Vest —. Bare i nogen Tid —. Indtil min Mand faar Arbejde —?

FRU VEST

Nej, ved De hvad —! Det kender vi nok!

FRANSEN

Der er nogen, som har lovet mig Arbejde — lige efter Flyttedagen —.

FRU VEST

Saa —? Er der det?

FRANSEN

Det er ganske bestemt —.

FRU VEST

Lejligheden er lejet ud, som De hører. Og saa maa De være herfra Onsdag Middag!

MD. FRANSEN

Herregud, Frue —

FRU VEST

Jaja — nu ved De det!

(Hun gaar)

FRANSEN

Den forbandede Hejre!

MD. FRANSEN

Hvor skal vi *nu* faa Tag over Hovedet —!

FRANSEN

Saadan en Kælling! at hun skal —! Havde det endda været et Mandfolk, saa skulde jeg —!

MD. FRANSEN

Jeg vilde ønske, jeg var død og langt borte fra al denne Elendighed, som du har ført mig ind i!

(Hun tager sin Bylt og gaar)

FRANSEN

Det gaar glædeligt!

VILLE

(en Stund efter)

Nu sover han.

LASSE

Sysss —.

VILLE

Jeg er sulten.

LASSE

Du maa vente, til Mor kommer.

FRANSEN

Lasse —.

LASSE

Ja.

FRANSEN

Hvor er du?

LASSE

Her.

FRANSEN

Tag mig den Flaske der!

LASSE
(betænker sig)

FRANSEN

Naa —!

LASSE
(henter Flasken og giver ham)

FRANSEN
(drikker og lægger Flasken i Sengen hos sig)

Kom herhen, Drenge, og hør, hvad jeres Far vil sige jer —. (Børnene komme lidt nærmere) Pas paa mine Ord, og naar I bliver Mænd, saa husk, hvad den Gamle sagde! Ser I: der er to Slags Folk til i Verden. — Har du det, Lasse?

LASSE

Ja. Det er de onde og de gode.

FRANSEN

Sludder! Hvor har du *det* fra?

LASSE

Fra Peddersen.

FRANSEN

Javel, det er saadant noget, I lærer i Skolen. Men naar I kommer ud af Skolen, saa er det først, I skal begynde at lære. — Onde og gode! Der er ingen onde Mennesker til, og der er heller ingen — saadan — *gode*.

LASSE

Jo, der er. For Mor er god!

FRANSEN

Mor —! Naa — ja; det er rigtigt, Lasse. Det er godt. Du er en rar Dreng.

LASSE
(sagte, haanende)

Svin —!

FRANSEN

Nej, ser I: de to Slags Folk, det er de rige og de fattige, forstaar I?

LASSE

Ja.

FRANSEN

Og saa skal I ogsaa vide, at det bedste, et Menneske kan gøre her paa Jorden, det er at hjælpe de fattige imod de rige. Tænk paa

det, naar I bliver store, og husk saa paa, at det var jeres Fader, der sagde jer det. Lad mig ikke faa Skam af mine Drenge!

(Han lægger sig og falder lidt efter i Søvn)

(JOHAN og LARSEN kommer ind)

JOHAN

— Nej, jeg duer ikke til nogen Ting —. Hvor er Mor?

LASSE

Mor er gaaet.

JOHAN

(fløjter)

Saadan! — Og der ligger *han!* — Sæt dig, Larsen.

LARSEN

(med et Blik til Sengen)

Din Gamle?

JOHAN

Tilstaaet.

LARSEN

(sætter sig, tager en lille Schagpibe frem, stopper og tænder)

Jeg tror, at der vil komme en Tid, da Menneskene ikke har Brug for Kunst.

JOHAN

Det lader til det. (Søger i Krogen) Hvor er Flasken? — naa, *der* — (Han tager den i Sengen og holder den op for Lyset) Her er lidt endnu. (Drikker) — Hvad var det, du sagde om Kunsten?

LARSEN

Jeg siger, at det er forbandet, som du har lagt dig efter at drikke i den sidste Tid.

JOHAN

Det ligger til Familien, du. — Og jeg er ogsaa ligeglad.

LARSEN

Jeg har sagt dig hele Tiden, at du kunde ikke male. Men du vilde ikke tro mig.

JOHAN

Nej, jeg vilde ikke.

LARSEN

Tror du det *nu?*

JOHAN

Ja, naar du siger, at *du* heller ikke kan, saa —. Men naar jeg ikke duer til *det*, saa duer jeg ikke i denne Verden.

LARSEN

Der er meget andet, et Menneske kan tage sig for, som er mere nyttigt. For Kunst er unyttig, Kunst er Sukkergodt for Børnene, for dem, som har Raad til at give sig af med det, der ikke ligger for.

JOHAN

Ja, det siger du *nu!*

LARSEN

Jeg sætter, jeg er en Rigmand og staar med fem hundrede Kroner i Haanden og vil købe et Maleri, jeg har faaet Lyst til. Men jeg ved, at i Huset ved Siden af bor der en stakkels Skomager, som slider fra Morgen til Aften for at bjærge Livet til sig og sine Unger. Jeg ved, at disse fem hundrede Kroner for ham vilde betyde Lykken, Tilfredshed med Tilværelsen, Mod til at leve Livet, Glæde og Fred. *Det* ved jeg, for jeg kender ham. — Jeg har jo Lov til at bruge mine Penge til, hvad jeg vil. Men har jeg Lov til at købe dette Billede, som jeg kan leve ligegodt foruden? — Nej du, Kunst er unyttig!

JOHAN

Hm — jeg ved ikke, af hvilken Grund jeg egentlig er forpligtet til at gaa om og gøre mig nyttig.

MARIE
(kommer ind)

Godaften.

LARSEN

Godaften.

MARIE

Er Mor ikke hjemme?

LASSE

Mor kommer straks.

(Hun sætter sig)

LARSEN

Er *det* din Søster?

JOHAN

Ja.

LARSEN

Hm —.

FRANSEN
(vaagner)

Hvem er *det?*

MARIE

Det er mig.

FRANSEN
(sætter sig op i Sengen)

Naa, er du der —. Hvad vil *du?*

MD. FRANSEN
(som kommer ind i det samme)

Fransen!

FRANSEN

Svar! Hvad vil *du* her?

MD. FRANSEN

Lad hende være i Fred, stakkels Barn!

FRANSEN

Ja, det rigtigt, ynk hende kun! Saadan en Tøs, der knapt er kommen ud af Skolen, før hun ligger i med den første den bedste Fliseslider! — Græder du, hvad!

MARIE

Nej.

FRANSEN

Hvormange Penge har han givet dig?

MARIE

Han har ingen Penge givet mig.

FRANSEN

Har han ikke — Har han ikke!

MARIE

Nej, han har ikke.

LARSEN
(rejser sig)

Hm —.

JOHAN

Ja, lad os gaa. — Det er en køn Komedie!

FRANSEN

Hvad siger du!

JOHAN

Jeg siger, at du er storartet, Gamle! — Farvel.

(De gaa)

FRANSEN

Storartet! Er *jeg* storartet! — Jeg skal lære dig, din Hvalp!

MD. FRANSEN

Herregud, Fransen —!

FRANSEN

Hold din Mund! Jeg er vel Mand i mit eget Hus. (til Marie) Hvem har givet dig *den* Hat?

MARIE

(tier)

FRANSEN

Naa, svar!

MARIE

Den har jeg købt.

FRANSEN

Købt —!

MARIE

Ja.

FRANSEN

Hvem har givet dig den Kjole, du har paa der?

MARIE

Der er ingen, der har givet mig den.

FRANSEN

Ikke det! Og — min Salighed! — Armbaand! Jasaa. — Naa, du vil spille Dame, vil du. Hvormange Galaner *har* du i Grunden!

MD. FRANSEN

Fransen!

FRANSEN

Hold Kæft! Har en Far ikke Ret til at faa Besked! — Naa, svar: Hvormange Kærester holder du ude i Byen?

MARIE

Jeg har ingen Kærester.

FRANSEN

Nej, for du har nok flere ad Gangen, og saa er der ingen, der vil have dig! Saadan en Taske! Og hun vil være Dame og skammer sig ved at bestille noget!

MARIE

Jeg er ingen Taske. Og jeg skammer mig ikke ved at bestille noget.

FRANSEN

Nej, om Natten! Det er en nem Maade at fortjene sit Brød paa!

MARIE
(kæmpende)

Far —.

FRANSEN

Ud af mit Hus! Ud med dig, din —!

MD. FRANSEN

Hun skal ikke gaa.

FRANSEN

Jeg vil ikke have hende her! Hun maa ikke være her. Saadan en Trappetøs!

MD. FRANSEN

Saa længe vi har Tag over Hovedet og et Stykke Brød i Huset, skal der deles med hende.

FRANSEN

Naa — saa det skal der! Siger du det!

MD. FRANSEN

Hun er vor Datter. Det er Synd at jage hende ud i Skidtet.

FRANSEN

Synd! (springer ud af Sengen) Vil du se, du kan komme ud i en Fart!

MD. FRANSEN

Gør det ikke —!

MARIE

Lad mig kun gaa, Mor —.

(Hun gaar)

FRANSEN

Det manglede bare, jeg skulde finde mig i, at mine Børn bragte Skam over mit Navn!

MD. FRANSEN

Dit Navn!

FRANSEN

Ja, netop. Forstaar du *det*!

MD. FRANSEN
(raaber ud af Døren)

Marie —!

VILLE
(grædende)

Marie er gaaet. . .

III.

(Et Værelse paa en Restauration.)
(PETER HAMMER og MARIE ved et dækket Bord

PETER

Det var godt, du traf mig, lille!

MARIE
(spisende)

Ja.

PETER
(sidder og betragter hende)

Hvor du er sulten . . .

MARIE
(svarer ikke)

PETER

Har du gaaet længe og ventet?

MARIE

Fra i Eftermiddag.

PETER

Vil du have mere Suppe?

MARIE

Ja.

PETER

Og Steg?

MARIE

Ja.

PETER

Vin?

MARIE

Ja.

(Han gaar hen i Døren og bestiller)

MARIE

Er det sandt, at du skal giftes?

PETER

Ja—a. Det er en ung Dame, — som Far syntes, jeg skulde tage.

MARIE

Saa har hun vel mange Penge?

PETER

Ja—a. Nogle.

MARIE

Han er fornuftig, din Gamle!

PETER

Hm.

KELNEREN

Værs'god.

PETER

Tak.

(Kelneren gaar)

MARIE

Du — der er noget, jeg vil bede dig om —.

PETER

Naa?

MARIE

Naar han nu kommer ud — Axel —. Lad ham faa Lov til at begynde paa Fabrikken igen!

PETER

Du ved, at jeg har ingenting med Fabrikken at gøre. Vi har heller ikke Brug for flere Folk.

MARIE

Naa, ikke. Jaja —.

PETER

Spis nu.

MARIE

Skal *du* ikke —?

PETER

Jeg ***har*** spist. (Lidt efter) Saa du er ikke mere hjemme hos dine Forældre?

MARIE

Nej.

PETER

Hvor bor du?

MARIE

I Landemærket. Nummer tyve. Paa Kvisten

PETER

Hm. — Du, Marie!

MARIE

Ja.

PETER

Maa jeg gaa med dig hjem?

MARIE

Ja.

PETER
Saa tager vi en Droske.

MARIE
Aa ja, du! Skal vi køre en Tur først?

PETER
Hvorhen? — Klokken er ti.

MARIE
Nedad Strøget.

PETER
Saa sent —. Nej —.

MARIE
Jo, lad os bare!

PETER
Hm. Ja. Vi kan jo slaa Kalechen op.

MARIE
Ja. Og saa skal vi køre langsomt, du.

PETER
Har du aldrig kørt i Droske?

MARIE
Det er saa længe siden.

PETER

(rejser sig)

Naa, jaja —.

MARIE

(foran Spejlet)

Tak for Mad, du. (vender sig pludselig) *Du* —.

PETER

Ja.

MARIE

Se engang paa mig . . .

PETER

Naa —? Hvad er der —?

MARIE

Dumrian!

PETER

Hvad mener du? (pludselig) Marie!

MARIE

Naa — forstaar du?

PETER

Er det — det er da umuligt!

MARIE

Nej, det er ikke umuligt, min Ven.

PETER

Og *det* siger du først nu!

MARIE

Naa — ja. Det er jo ogsaa først nu, vi ses igen.

PETER

Jamen — for Pokker! — (sætter sig overvældet) Det er første Gang i mit Liv, *det* er hændt mig!

MARIE

Hvad siger du?

PETER

Jeg siger — hm . . .

MARIE

Du skal ikke være bange. Der er ingen, som skal faa at vide, at —

PETER

Naa, jaja! — Men — alligevel! — — Og hvad vil du *nu* gøre —?

MARIE

Jeg ved ikke . . .

PETER

Men Barnet —! Det er en forbandet Historie.

(Pause)

PETER

Hør — Marie —. Jeg skal se, om jeg kan skaffe ham hans Plads igen —

MARIE

Axel —?

PETER

Ja — Og saa —

MARIE

Hvad saa?

PETER

Saa — hm —

MARIE

Du mener, jeg skulde gifte mig med ham. Er det *det?*

PETER

Han holder jo af dig. Gør han ikke?

MARIE
(lidt efter)

Skal jeg ogsaa sige ham —?

PETER

Hm. Jeg ved ikke rigtig . . . Kan du ikke fortælle ham, at — at det er ham — som — hm?

MARIE

Nej, ved du hvad —! *Den* gaar ikke!

PETER

Saa — aa? Hm. Jeg troede —. Oprigtig talt . . .

MARIE

Er du gal!

PETER

Jamen — saa — naar du — — du kan sagtens bilde ham ind — — Gør mig den Tjeneste, lille du —

(Pause)

MARIE

Det vil jeg ikke være med til.

PETER

(rejser sig og gaar hen til hende)

Jamen — Du *vil* da vel gifte dig med ham?

MARIE

Nej.

PETER

Nej, hør —! Og han *elsker* dig! Det er jo Synd! Vil du blive ved at holde ham for

Nar! — Det gør mig ondt; det gør mig virkelig ondt! Igrunden har vi baaret os skammelig ad overfor ham!

MARIE
(tier)

PETER

Og saa Barnet! Der er dog nogen, som maa være Fader til det, for Pokker! — Og naar han holder af dig —! Og du sagde jo selv, at det var dig ligemeget, hvem —

MARIE

Det sagde jeg *dengang*.

PETER

Ja, *det* sagde du —!

MARIE

Men *nu* vil jeg ikke have nogen til Mand, som jeg ikke bryder mig om.

PETER

Jamen — du *bryder* dig om ham! Det *gør* du, Marie! Du skal se —

MARIE

Jeg vil ikke *have* ham! Nu ved du det.

PETER

Har man hørt Magen! Nej, ved du hvad —

MARIE

Jaja. Lad os nu gaa.

PETER

Gaa —?

MARIE

Tager du ikke med hjem?

PETER

Nej.

MARIE

Skal vi heller ikke køre i Droske?

PETER

Nej — Ja, hvis du vil love mig —

MARIE

Ingenting. Jeg vil ikke have ham. (Pause) — Jaja, saa skal du have Tak for iaften.

PETER

Gaar du —?

MARIE

Ja.

PETER

Har du — har du Penge hos dig?

MARIE

Nej.

PETER

Sletingen?

MARIE

Ikke en rød Øre.

PETER

Skal du ikke bruge nogle? — Imorgen?

MARIE

Jo—o.

PETER
(tømmer Lommen)

Se der —! Nu maa du ikke græde, Marie.

MARIE
(kæmpende)

Nej — nej . . .

PETER

Her er flere. Tag dem —.

MARIE

Tak.

PETER

Græd ikke. Jeg skal nok hjælpe dig. — Jeg skal, Marie!

MARIE

Ja —.

PETER

Kom saa!

MARIE

Lad mig kysse dig, inden jeg gaar. (Hun kysser ham) — Min egen, kære Ven —.

PETER

Ja — ja — for Pokker! — Sikken en Redelighed! — Stakkels Pige —!

(De gaa ud)

VINTER.

I.

(Et Kvistkammer. MARIE sidder ved Vinduet ved en Symaskine).

MD. BANG
(kigger ind ad Døren)

Sover hun?

MARIE

Ja.

MD. BANG
(ved Sengen)

Det lille Pus! — Jeg har hørt hende skrige i Nat.

MARIE

Hun har været urolig hele Natten.

MD. BANG

Se, hvor hun ligger og knytter de smaa Hænder! Bare der ikke er noget i Vejen med hende.

MARIE
(tier)

MD. BANG
Jeg siger, at der er vist noget i Vejen med hende.

MARIE
Ja.

MD. BANG
Her er heller ikke rigtig varmt hos Dem, Jomfru Fransen. — Naa, Ilden er ogsaa ved at gaa ud, ser jeg.

MARIE
Jeg har ikke flere Tørv. Jeg købte en Snes i Formiddag.

MD. BANG
Bruger De ikke Kul?

MARIE
Nej.

MD. BANG
(gaar ind og henter en Skuffe Kul, som hun lægger i Kakkelovnen)
Sesaa, nu skal her snart blive varmt. — Hvad er det, De syr der?

MARIE
Det er til Forretningen. Jeg skulde være færdig, inden det bliver mørkt, for jeg har ingen Petroleum.

MD. BANG

Hvormeget faar De for *det?*

MARIE

En Krone og halvtreds.

MD. BANG

Det er ikke meget.

MARIE

Der er ingen Steder, de giver mere.

MD. BANG

Aanej, der er nok om alting. Det er det, Bang siger: Der er for mange Mennesker til. Den ene kan ikke nære sig for den anden. — Gud ske Lov, at *vi* har det daglige Brød! Der er dem, som ikke har *det.*

MARIE

Ja, der er —.

MD. BANG

For vi har ogsaa kendt til at lide Nød, maa De tro. Saa vi ved, hvad det er at savne.

MARIE
(nikker tavs)

MD. BANG

Det er dog underlig, at nogle Mennesker skal have det saa godt her i Verden, og andre

skal leve hele deres Liv i Fattigdom. Synes De ikke det?

MARIE

Jo.

MD. BANG.

Jeg forstaar det ikke. Men det er jo ikke os, der skal bestemme *det.* Og naar vi bare har det saadan, at vi kan bjærge os, saa forlanger jeg saamænd ikke mere. — Men nu kan De ikke se længer. Lad mig faa Lampen, saa skal jeg gaa ind og hælde noget Petroleum paa den.

MARIE

Tak, men nu er jeg straks færdig.

MD. BANG

Lad mig nu kun —. (Hun gaar med Lampen og kommer igen) Saa, nu er den fyldt. Skal jeg tænde?

MARIE

Aanej, jeg kan nok se lidt endnu.

MD. BANG

Jaja. (sætter sig) Sig mig, var det Kæresten, som var her i Gaar Aftes?

MARIE

I Gaar Aftes —?

MD. BANG

Ja.

MARIE

Har her været nogen i Gaar Aftes?

MD. BANG

Jeg mødte ham paa Trappen.

MARIE

De tager fejl, Madam Bang. Der kommer ingen til mig.

MD. BANG

Ikke —? — Jeg troede — Men jeg er jo ude om Dagen, som De ved, og saa —. Hm, saa han kommer aldrig til Dem —.

MARIE
(tier)

MD. BANG

Nej, saa var Bang dog en anden Mand. For da *jeg* skulde have den første, saa var der ikke Tale om, at *han* vilde gaa udenom, skønt vi havde saamænd ikke mere at sætte Bo med end et Bord og en Stol, saa vi maatte hutle os igennem, som vi bedst kunde. — Nej — at han virkelig lader Dem sidde saadan uden nogen Sinde at se til Dem! — Ja, saadan er Mandfolkene.

MARIE

Aa — han ved maaske ikke, at jeg har det saa smaat.

MD. BANG

Vil De vide *min* Mening, Jomfru Fransen: Han er en rigtig Laban, er han. Saa meget kan *jeg* forstaa!

MARIE
(tier)

MD. BANG

Jaja — De skal ikke blive vred, fordi jeg siger det. Men jeg har selv en Datter, og saa —

MARIE

Jeg ved det nok, Madam Bang.

MD. BANG
(efter en Pause)

— At *hun* skulde komme saadan afsted! Og *jeg*, som altid har holdt hende til den gode Side. Nej, det hjælper saamænd altsammen ikke noget, for de, der vil i Skidtet, de kommer ogsaa i Skidtet. De kan tro, det er en Sorg for os! Bang sidder ofte om Aftenerne og lader, som om han ryger sin Pibe; men jeg ved nok, hvad det er, der piner ham.

MARIE
(nikker)

MD. BANG

Jeg mødte hende en Aften, da jeg kom fra Arbejde og havde mit Vasketøj i en Bylt under Armen. Hun kom gaaende med et Par Herrer, en under hver Arm. Og saa snakkede hun og lo og fjasede med dem —. Det er *min* Datter, tænkte jeg, og nu sidder hendes Fader hjemme og ryger paa Piben, som er gaaet ud for længe siden. Jeg maatte gaa ind i en Port og græde ud, før jeg kunde gaa videre. — De kan tro, det er tungt for en Moder. Bang har ogsaa mødt hende en Aftenstund, men han taler aldrig om det —. Tys, gaar der ikke nogen i Gangen?

(Det banker)

MARIE

Kom ind.

LARSEN

(i Døren)

Undskyld —

MD. BANG

(sagte)

Det er *ham*. Kan de se, hvad jeg sagde . . .

(Hun gaar)

LARSEN

Jeg ved ikke — Jeg tror ikke, De kender mig —

MARIE

Jo, jeg kender Dem godt. Vil De tale med *mig?* Vær saa god at sidde ned.

LARSEN

(sætter sig)

Tak.

MARIE

Jeg ved nok — det er Dem, som —. De er Maler.

LARSEN

Ja. Hm — Dekorationsmaler.

MARIE

Nej, rigtig Maler.

LARSEN

Javel. — Jeg maler Lofte og Vægge — og saadan —.

MARIE

Nej, Billeder. Altertavler og den Slags!

LARSEN

Nej, saadant noget maler jeg ikke mere.

MARIE

Naa —. Ikke —.

(Pause)

LARSEN

Jeg vilde — Jeg er kommen for at — bede Dem om noget, som — som . . .

MARIE

Vilde De bede *mig* om noget?

LARSEN

Ja. (Rejser sig) Der er ingen, jeg holder saa meget af, som Dem. Jeg har kun set Dem een Gang, men det er alligevel sandt.

MARIE

Naa —!

LARSEN

Vil De være min Hustru?

MARIE

Jeg!

LARSEN

Ja.

MARIE
(efter et Ophold)

Vil De — vil De *gifte* Dem med mig?

LARSEN

Ja, jeg vil. Hvis —

MARIE

Jamen — Ved De —

LARSEN

Jeg ved ingenting. — Men jeg holder af Dem. Og jeg skal altid være god imod Dem.

MARIE
(efter et Ophold)

Jeg tror ikke, De har tænkt rigtig over *det*, De der siger.

LARSEN

Jo, jeg har. Jeg har tænkt *meget* over det. — Og jeg har ogsaa tænkt paa, hvad Deres Fader sagde til Dem den Dag —. Men det gør ingenting. — For det var ikke sandt, hvad han sagde. — Det var ikke sandt altsammen. Var det vel?

MARIE

Jo.

LARSEN

Naa — — ja — Det tænkte jeg nok. — Men det er jo ligemeget. For jeg holder af Dem — alligevel. Og saa er det ligemeget...

MARIE

Naa —.

LARSEN

Og jeg vil sige Dem, at De skal ikke bryde Dem noget om *det*. — Og jeg vil ogsaa sige Dem, at jeg nok hellere vilde have Dem til

Kæreste end —. Ja, jeg vilde. For —. Men det er ligemeget; det gør ingenting . . .

MARIE

Nej, jeg kan ikke gifte mig med Dem. — Jeg vil ikke.

LARSEN

Vil De ikke! De maa godt betænke Dem. De behøver ikke at svare mig med det samme. Jeg kan vente.

MARIE

Det behøves ikke.

LARSEN

Jo, lad mig saa hellere det. Det er ligemeget, hvor længe det varer. — Og jeg skal heller ikke ulejlige Dem.

MARIE

Jamen — jeg kender Dem jo slet ikke. Og jeg holder heller ikke af Dem.

LARSEN

Gør De ikke —. Det kan godt være, De engang vil komme til at holde af mig. Det kan godt være. — Det ved man slet ikke noget om. Saadant noget kan man ikke sige i Forvejen.

MARIE

Der er en anden, jeg holder af.

LARSEN

En anden —! *Er* der —?

MARIE

Ja.

(Pause)

LARSEN

Maa jeg ikke komme op og se til Dem engang imellem?

MARIE

Nej.

LARSEN

— Bare sidde her paa denne Stol og se paa Dem?

MARIE

Nej.

(Han gaar mod Døren og faar i det samme Øje paa den Lille i Sengen; standser)

MARIE

Ja, det er *min* . . .

LARSEN

Deres — — Barnet der?

MARIE

Ja.

(Lang Pause)

LARSEN

Farvel, Marie.

(Han gaar. MARIE tænder Lampen og sætter sig til sit Arbejde igen)

ELEONORA

(stikker Hovedet ind ad Døren)

Naa — du er alene. (Lukker sagte og kommer nærmere) Gaar du med ud i Aften?

MARIE

Nej.

ELEONORA

Du kan jo bede Mor passe Tøsen saalænge. Det gør hun gærne.

MARIE

Jeg gaar ikke med. Jeg har ikke Tid.

ELEONORA

Uha! at du vil sidde saadan og slide i det. For de Par Skilling!

MARIE

(tier)

ELEONORA

(lytter)

Er der nogen hjemme derinde?

MARIE

Din Moder. Hun har lige været her.

ELEONORA

Naa?

MARIE

Hun talte om dig. Hun sagde —

ELEONORA

Hør, min Pige, lad os snakke om noget andet. Jeg ved nok, hvad hun sagde. Men nu er jeg engang kommen ind i *det* Liv, og saa kan jeg heller ikke komme ud igen. Og jeg *vil* heller ikke. Kan *du* finde Fornøjelse ved at sidde og herse i Symaskinen fra Morgen til Aften, — saa for mig gærne. *Jeg* er nu af en anden Slags. — Og desuden er der nok ingen af *os*, der har noget at lade den anden høre!

MARIE

Det er bare din Moder, som —

ELEONORA

Min Moder — ja. Og min Far! Og Olsen og Jensen og saa dem allesammen! — Jeg ved nok, at det er ikke rigtigt, det, jeg gør. Men naar jeg *ved* det, saa er der ingen, som behøver at fortælle mig det. — Naa, gaar du saa med? Vi skal i Cirkus Varieté — Gotschalksen og Prins Prim og jeg. Gaa bare med! Vi skal

nok faa Sjov! Du er jo gal, at du vil sidde her og leve og dø som Sypige.

MARIE

Aa, ja.

ELEONORA

Du, nu skal jeg fortælle dig noget. Tykke Møller friede til mig i Aftes.

MARIE

Møller?

ELEONORA

Ja, du ved — jeg har jo fortalt dig om ham. Det er ham med Næsen. — Det var voldsomt grinagtigt!

MARIE

Saa —?

ELEONORA

Han vilde absolut følge mig hjem. Og da vi saa kom op, saa kaster han sig paa Knæ for mig og siger: Kæreste Frøken, jeg elsker Dem. — Tænk dig! Sikken et Mandfolk. Jeg vil hverken eje eller have ham.

MARIE

Sagde du *det* til ham?

ELEONORA

Jeg —! Jeg sagde: Aa, hold op, din Idiot — lad bare være at skabe dig! Og saa kunde han knapt rejse sig selv! — Naa, gaar du med?

MARIE

Nej.

ELEONORA

Du vil hellere sidde og sy Skjorter. Du er en dejlig Pige, det ved Gud du er! — Adjøs!

(Hun gaar)

MARIE

(staar lidt og betragter Barnet i Sengen)

Min lille Pige — —

II.

(Et Tagkammer).

MD. FRANSEN

(sidder med et Fad paa Skødet og skræller Kartofler)

Ja, vent nu, Ville. Du maa vente lidt. — Se der, tag saa *den* da.

VILLE

Mor, kommer Lasse ikke snart?

MD. FRANSEN

Jo, nu kommer han snart. Gaa nu hen og leg.

VILLE

(gaar hen og sætter sig ved Skamlen, hvori der er stillet en Grankvist. Han begynder at pynte den med Klude og Papir)

Mor — se!

MD. FRANSEN

Ja, det er pænt, Ville.

VILLE

Mor — du skal klippe nogle Mænd til mig.

MD. FRANSEN

Det gør Lasse nok, naar han kommer.

VILLE

Og nogle Koner?

MD. FRANSEN

Ja.

VILLE

Og en Hest? Og en Gedebuk?

MD. FRANSEN

Ja.

VILLE

Jamen han kommer jo ikke.

MD. FRANSEN

Jo, naar han er færdig med at gaa i Byen for Fruen, saa kommer han.

VILLE

Han sagde, han vilde købe en Sprællemand til mig!

MD. FRANSEN

Det gør han nok, Ville.

VILLE

En stor en!

MD. FRANSEN

Javist.

VILLE

Hvad er det, du bestiller, Mor?

MD. FRANSEN

Ja, se engang. — Flæsk og Kartofler. Til Lasse kommer. Ved du ikke, hvad det er for en Aften i Aften?

VILLE

Det er Juleaften.

MD. FRANSEN

Ja.

VILLE

Hvorfor er det Juleaften?

MD. FRANSEN

Fordi Jesus blev født i Betlehem Juleaften. Husker du ikke det, Ville?

VILLE

Jesus —

MD. FRANSEN

Ja.

VILLE

Han er oppe i Himlen.

MD. FRANSEN

(nikker)

VILLE

Mor, fortæl mig *det.*

MD. FRANSEN

Nej, du maa vente, til Lasse kommer.

VILLE

Der er han!

(LASSE kommer ind med en lille Pakke under Armen)

MD. FRANSEN

Er du der, min Dreng! — Er du *nu* færdig?

LASSE

Ja.

MD. FRANSEN

Sner det saadàn! Du er jo hel hvid af Sne. Tag din Trøje af og hæng den lidt her ved Kakkelovnen.

VILLE

Hvad er det, du har *der*, Lasse?

LASSE

(hemmelighedsfuld)

Ja--a!

VILLE

Har du den Sprællemand? Lad mig se!

LASSE

Vent nu bare. — Nej, du maa ikke se! Vend dig om.

VILLE

Ja.

(Han vender sig)

LASSE

(løser op for Pakken; — med en Sprællemand)

Værs'god, Ville —

VILLE

Aa —! Mor, se!

LASSE

(med en lille Legetøjsæske)

Værs'god.

VILLE

Maa jeg — maa jeg have *den,* Lasse?

LASSE

Ja, du maa. (Med et Par Kopper) Og her er noget til dig, Mor!

MD. FRANSEN

Til mig — Herregud! Tak skal du have, Lasse.

LASSE

Og saa gav Fruen mig et halvt Pund Chokolade og to Kroner foruden min Ugeløn. Se der.

MD. FRANSEN

Tak, min Dreng. Nu kan vi sagtens komme igennem i Julen.

VILLE

Se, Mor, hvad Lasse har givet mig! Dyr! Og smaa Huse! — Har du ikke mere, Lasse?

LASSE

Jeg har et Julelys, som jeg fik af Pigen.

(Han tænder)

VILLE

Aa —

MD. FRANSEN

Saa, Børn; flyt nu Skamlen lidt til Side, mens jeg dækker Bordet.

VILLE

(ved Vinduet)

Er *det* Julestjærnen der?

LASSE

Ja.

VILLE

Hu, hvor det er mørkt! Hør, hvor det blæser! Der er Sne paa alle Tagene . . .

MARIE
(i Døren)

Mor —

MD. FRANSEN

Kom ind, Marie.

MARIE
(ser sig omkring)

Er han —?

MD. FRANSEN

Han —! Gud ved, hvor *han* lander og strander! Jeg har ikke set ham i mange Dage. Kom du kun ind.

VILLE

Der er Søster!

MD. FRANSEN

Sæt dig herhen ved Bordet og spis med os. — Hvor du er bleven mager! Herregud, Marie, hvor du ser ud! — Er du sulten, Barn?

MARIE

Ja. — Lidt.

MD. FRANSEN

Har du intet Arbejde?

MARIE

Jeg har ikke haft i en Maaned. — Jeg vilde ikke have kommet — men saa syntes jeg — da det er Juleaften —

MD. FRANSEN

Hvor bor du?

MARIE

Ingen Steder.

MD. FRANSEN

Og den Lille?

MARIE

Madam Bang har lovet at passe den nogle Dage.

MD. FRANSEN

Hvor ligger du om Natten?

MARIE
(tier)

MD. FRANSEN

Barn dog! — Det var godt du kom, min stakkels Pige! — Tag nu Tøjet af og sæt dig.

MARIE

Nej, lad mig beholde Kaaben paa.

MD. FRANSEN

Fryser du —?

MARIE

Nej — men . . .

MD. FRANSEN

Jasaa. Er det saadan fat!

MARIE

Jeg laante halvtreds Øre paa mit Kjoleliv forleden Dag. Og Kaaben har jeg faaet Lov at laane.

MD. FRANSEN

Herregud, hvor det er tungt at være fattig!

(De sætter sig om Bordet)

VILLE

— Maa jeg faa Flæsk! Og Kartofler! Og noget at dyppe i!

MD. FRANSEN

Giv nu Tid, Villemand. Lad nu Lasse først læse de pæne Vers iaften! — Kan du *det*, Lasse? Du ved nok — dem, der staar i den Bog, Fruen gav dig.

LASSE

(henter Bogen og læser med foldede Hænder)

— Herre, over Kors og Grave
steg du til din Himmel blaa,
til din lyse Stjærnehave,
hvor de skønne Engle gaa.

Langt fra Jordens lave Høje,
tusind Mile over Sol,
sidder du med vaagent Øje
i din Faders Kongestol.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] —
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] — Store-Pelle og Lille-Pelle [illegible] Fransen imellem sig.

Store-Pelle

Tag [illegible] Saa! — Stænga Døren, Pelle.

[illegible] Fransen

Er han syg?

Lille-Pelle

Sjuk! — Miltsjuk; svartsjuk. — Tag up Dynen, Pelle!

Fransen
(paa en Stol)

Jeg vil ikke i Seng . . . Jeg vil blive oppe . . .

Store-Pelle

Jaja, Bror min —.

FRANSEN

Væk —! — Væk med jer —!

LILLE-PELLE

Farvel. Glædlig Jul.

(De gaa)

MD. FRANSEN

Hvad — hvad er *dette?*

MARIE

Han er fuld, ser du vel.

FRANSEN

(sidder en Stund og ser frem i Stuen)

Mine!

MD. FRANSEN

Hvad vil du, Fransen?

FRANSEN

Mine, — Du maa ikke være vred paa mig . . .

MD. FRANSEN

Nej, Fransen — jeg er ikke vred paa dig. Jeg er slet ikke vred paa dig. — Vil du ikke i Seng?

FRANSEN

I Seng . . . *Der —?* (rejser sig og gaar vaklende et Skridt fremad) Hvad er *det?*

MD. FRANSEN

Hvad for noget —?

FRANSSEN

Det *der*. *Der* henne —?

MD. FRANSSEN

Det — det er jo Kommoden.

FRANSSEN

Men *der?*

MD. FRANSSEN

Hvor?

FRANSSEN

Der — i Krogen? — Se engang. Nu har jeg aldrig set —!

VILLE

(bag Moderen; grædende)

Aa — Mor —

LASSE

Hold Mund.

FRANSSEN

Se — se —! Jeg vil ikke være her! Jeg vil ikke være her!

(Han gaar lidt frem og falder)

VILLE

Aa — aa!

FRANSSEN

Lad mig være i Fred! Lad mig være, siger jeg! Vil du væk! Uh, se den gamle Kælling der. Jag hende bort — *der* — pas paa! Og der er en til —!

MARIE

Aa, Mor —

MD. FRANSEN

Fransen, Fransen — kom dog til dig selv! Det er jo mig. Og Børnene . . .

FRANSEN
(krybende paa Gulvet)

Gaa ad Helvede til! Jeg vil have Fred. — Se, se — nu kommer de. Der er en under Sengen — aa, hold paa mig — hold paa mig —!

LASSE
(grædende)

Far — kære Far —.

FRANSEN

Hun tager mig om Halsen — hun kvæler mig —! Haanden væk! Væk med Haanden —!

MD. FRANSEN

Gaa, Børn! Gaa!

LASSE

Aa, Far —

MD. FRANSEN

Pas paa Lampen, Marie . . !

FRANSEN

Hu, din Satan! Vil du væk! — Hvad! Er du *der!* — Hej, hvor blev du af! Aa — aa...

Hvordan er *den* Hund kommen her! Ud med dig! Ud med dig, dit Bæst! Den bider — den — aa . . .

(Han falder om paa Sengen og bliver liggende)

MD. FRANSEN
(hos ham)

Fransen —!

FRANSEN
(gispende)

He — he — den . . . forbandede — —

MD. FRANSEN

Aa Gud! Han dør! — Hvad skal jeg gøre — hvad *skal* jeg dog gøre! — Marie, du maa blive her i Nat. — Jeg tør ikke være ene med de smaa. . . .

MARIE

Ja, Mor.

VILLE

Er han — er han nu død?

LASSE

Ja, nu er han død . . .

III.

(Et Værelse. Skumring. Ild i Kakkelovnen).

LARSEN
(ved Vinduet)

Naa, hvor det sner! Jeg kan knapt se

Træerne derovre. — — Den stakkels Pige —. Blæsten tager hende. — — Nu begynder de at tænde Lygterne henne paa Broen. — — Hm, man skulde tro, jeg var en gammel Mand og gik i Barndom, saadan snakker jeg . . .

(Det banker. Han hører det ikke. — Døren bliver aabnet, og MARIE kommer ind; hun bliver staaende)

LARSEN

Det er dog godt at sidde inden Døre i et saadant Vejr. — Jeg tror, jeg vil lave mig en Kop varm The . . . (Han vender sig og faar Øje paa hende) Er her nogen —! Hvem er *det?*

MARIE

Det er mig.

LARSEN

Hvem?

MARIE

Mig. — Marie . . .

LARSEN

Kommer *De —!*

MARIE
(tier)

LARSEN

Vent lidt —
(Han vil tænde Lampen)

MARIE

Nej — De maa ikke.

LARSEN

Ikke tænde —?

MARIE

Nej.

LARSEN

Naa. Som De vil. — Hvorfor bliver De staaende der ved Døren? Se her — (Han skubber en Stol frem til Kakkelovnen og aabner Kakkelovnsdøren) Sæt Dem.

MARIE

Tak.

(Hun sætter sig i Tavshed)

LARSEN

(sidder og betragter hende)

Er her ikke varmt?

MARIE

Jo.

LARSEN

Vil du ikke lægge din Hat?

MARIE

(løser Hatten og lægger den fra sig paa Bordet)

LARSEN

(rejser sig og gaar hen til hende)

Lad mig sidde lidt her hos dig.

MARIE
(tier)

LARSEN
(sætter sig paa en Skammel)

Maa jeg holde dig i Haanden —? . . . Hvad er der ivejen?

MARIE
(tier)

LARSEN
(sidder en Stund og betragter hende, rejser sig saa og henter fra et Skab paa Væggen Smør, Brød og Ost. Han begynder at skære Brød af, kommer Smør og Ost paa og sætter det paa en Tallerken. — Hun spiser. — Han sætter Thekedlen ind paa Ilden og stiller Kopper frem)

Hvor kommer du fra?

MARIE

Jeg ved ikke.

LARSEN

Ved du ikke, hvor du kommer fra?

MARIE

Fra Gaden.

LARSEN

Naa.

MARIE

Der kom en Herre — Og saa gik jeg med ham — Men saa løb jeg . . .

LARSEN
(skænker i Kopperne)

Drik nu.

MARIE

Tak.

(Hun drikker)

LARSEN

Og Barnet? Hvor er dit Barn?

MARIE
(lidt efter)

Jeg vilde ønske, det maatte dø.

LARSEN

Vilde du *det?*

MARIE

Det er meget bedre at være død. . . .

LARSEN

— Hvor gaar du hen, naar du gaar herfra

MARIE

Det ved jeg ikke.

LARSEN

Det er bedst, du bliver.

MARIE

Maa jeg —?

LARSEN

Er du ikke træt?

MARIE

Jo.

LARSEN

Saa gaa i Seng.

(Hun klæder sig af og gaar i Seng. Han sidder imens og ser ind i Ilden)

MARIE

Nu er jeg i Seng.

LARSEN

Naa.

(Han lukker Kakkelovnsdøren; gaar saa hen og lægger sig paa Sofaen)

MARIE

Skal *du* ligge der?

LARSEN

Ja.

MARIE
(rejser sig paa Albuen)

Jeg troede —

LARSEN

Sov du kun. — Tag Dynen om dig. Det bliver koldt til Natten.

(Pause)

MARIE

Du —

LARSEN

Ja?

MARIE

— Nej, det er ikke noget! Godnat.

NAAR DAGEN HÆLDER —.

I.

(Et Stræde. Aften. Stærk Taage; Regn).

FØRSTE PIGE

Ingen Forretning.

ANDEN PIGE

Ikke paa denne Side tolv.

FØRSTE PIGE

Skidt Vejr!

ANDEN PIGE

Tja.

(De gaar hver til sin Side. Lidt efter kommer de frem igen)

FØRSTE PIGE

Naa —

ANDEN PIGE

Jeg gaar op nu.

FØRSTE PIGE

Jeg med.

ANDEN PIGE

Har du været nede om Hjørnet?

FØRSTE PIGE

Javist.

ANDEN PIGE

Der staar en Pige.

FØRSTE PIGE

Naada.

ANDEN PIGE

Hvad staar hun *der* efter?

FØRSTE PIGE

Ved ikke.

ANDEN PIGE

Der kommer hun.

(MARIE gaar forbi)

FØRSTE PIGE

Saa' du hende?

ANDEN PIGE

Tja.

FØRSTE PIGE

Lad os gaa hen til hende. — Hejd du! Hvad gaar du *her* efter?

ANDEN PIGE

Nu løber hun.

FØRSTE PIGE

Hun blev nok bange, den Lille.

ANDEN PIGE

Det er en *pæn* Pige.

FØRSTE PIGE

Pæn Pige — pyt! — Vi vil ikke have hende her.

ANDEN PIGE

Det er sløjt nok i Forvejen.

FØRSTE PIGE

Jeg har ikke tjent en Øre endnu.

ANDEN PIGE

Jeg heller ikke.

FØRSTE PIGE

Der er hun igen. Nu vender hun om.

ANDEN PIGE

Skal vi kalde paa Betjenten?

FØRSTE PIGE

Det behøves ikke. Vi kan sagtens faa hende væk. Det skal jeg nok besørge.

ANDEN PIGE

Nu gaar jeg op og laver mig en Kop Kaffe.

FØRSTE PIGE

Ja, lad os gaa.

(De gaa)

(JOHAN og AXEL komme gaaende, standse ved Lygten)

JOHAN

Giver *du* Øl, saa giver *jeg* Brændevin.

AXEL

Har du Penge?

JOHAN

Jeg malede et Skilt for en Værtshusholder og tjente en Krone. — Har *du* ingen?

AXEL

(søgende i Lommen)

Fem — syv — sytten — to og tyve Øre.

JOHAN

Det er nok.

AXEL

Det er alt, hvad jeg har.

JOHAN

Hvor er Flasken?

AXEL

Her. Der er en Taar endnu.

JOHAN

Lad mig — (drikker) Glædelig Nytaar, Svoger.

AXEL

Tak. Skaal! — Du, der er een Ting, som jeg nok vilde vide.

JOHAN

Hvad er *det?*

AXEL

Hvor Marie er bleven af.

JOHAN

Saagu.

AXEL

Har du ikke set noget til hende?

JOHAN

Nej. Hun har ikke været hjemme, siden vor Gamle kreperede, sagde Mor.

AXEL

Jeg holdt sgu meget af den Pige. Det ved Gud, jeg gjorde! — Men hun var nok ikke tilfreds med en Arbejsmand!

JOHAN

Det er sgu aldrig værdt at gifte sig for Smaafolk.

AXEL

Hun kunde lige saa godt have taget mig som at gaa og spille Kæreste med ***ham.*** Det havde været bedre for hende.

JOHAN

Fruentimmerne ser aldrig efter det bedste.

AXEL

Nu er jeg sgu ligeglad. For ***naar*** det er begyndt at gaa ad Helvede til, saa lad det bare rulle. Det er *min* Mening.

JOHAN

Det siger jeg med.

AXEL

Skal vi gaa ned i Kælderen?

JOHAN

Nej, kom her med Flasken. — Jeg gaar ind og faar en Pægl.

(Han gaar)

AXEL

(alene)

Naa — der er en Pige — (MARIE kommer gaaende) Hør engang, min Stump!

MARIE

(vil gaa forbi)

AXEL

Stop lidt — Jeg synes . .

MARIE

Lad mig gaa.

AXEL

Marie —!

MARIE

Hører du. — Jeg skal hjem.

AXEL

Skal du *det* —?

MARIE

Hvad staar du her efter?

AXEL

Har jeg ikke Lov til at staa her kanske. Jeg venter paa min Kæreste.

MARIE

Din Kæreste —

AXEL

Skal vi følges ned ad Gaden?

MARIE

Nej.

AXEL

Du tror maaske ikke, jeg har Penge hos mig. — Du skal ikke bryde dig om, at der er Lapper paa min Trøje. Jeg har en anden hjemme, du.

MARIE

Der er nogen, som venter paa mig.

AXEL

Er der det. — Jeg troede ikke, han vilde have noget at gøre med dig nu, min Tøs.

MARIE

Hvem er det, du taler om?

AXEL

Forgyldningen er gaaet svært af dig siden sidst!

MARIE

Saa—aa.

AXEL

Du er sgu ikke dejlig mer! — Hør engang, du skulde tage og sminke dig lidt, naar du vil ud at spadsere. Og sikke nogle Saltkar du har! Fy for Fanden! — Nej, han vil nok bede om at faa Lov til at være fri.

MARIE

Tror du *det* —.

AXEL

Det er vist længe siden, han har givet Kyllingesteg!

MARIE

Det er ikke saa længe siden.

AXEL

Nej vist!

MARIE

Det fik vi i Gaar.

AXEL

Fik I det! Det var som Satan! Saa Frøkenen var til Selskab i Gaar?

MARIE

Ja, jeg var. Og der kom en Vogn og hentede mig. En med to Heste for.

AXEL

Var der ingen Lakajer bagpaa?

MARIE

Jo.

AXEL

Jeg synes det sgu nok! For jeg stod inde paa Fortouget, da du kom.

MARIE

Gjorde du det. Jeg saa dig ikke.

AXEL

Nej, naturligvis. Det er bare Løgn altsammen!

MARIE

Er det Løgn —! Og jeg var den smukkeste af Damerne! Det sagde de allesammen.

AXEL

Javist —!

MARIE

Jeg havde en hvid Silkekjole paa — med Kniplinger.

AXEL

Hvor havde du faaet den fra?

MARIE

Den havde jeg faaet af en Herre.

AXEL

Hvad for en Herre?

MARIE

Det kan du vel nok forstaa.

AXEL

Det er den stiveste —!

MARIE

Du tror maaske ikke, det er sandt?

AXEL

Hør, Marie — jeg ved nok, at jeg er et Subjekt. Det ved jeg nok. Og jeg er ogsaa en Lus og en — — Men hvis du vil have mig alligevel —

MARIE

Dig —!

AXEL

— Saa skal jeg aldrig drikke en eneste Draabe Brændevin mere!

MARIE

Nej, jeg vil ikke. For der er flere end nok, jeg kan faa. Men jeg vil ikke have nogen af dem. — Og jeg vil heller ikke have dig.

AXEL

Vil du ikke?

MARIE

Nej, jeg vil ikke.

AXEL

Hvorfor vil du ikke have mig, Marie?

MARIE

Det skal jeg sige dig — men du maa ikke fortælle det til nogen.

AXEL

Naa?

MARIE

Jeg skal giftes med *ham.*

AXEL

Hvad — skal du!

MARIE

Til Foraaret.

AXEL

Skal du giftes med *ham?*

MARIE

Du maa ikke sige det til nogen. For hans Far vil ikke have det.

AXEL

Nej, hør —!

MARIE

Tror du det ikke?

AXEL

Han narrer dig nok, du!

MARIE

Pyt! Narrer *mig!* — Og naar jeg saa er bleven gift, saa kan du komme og se til mig. Men du faar ikke Lov at komme længere end i Køkkenet.

AXEL

Maa jeg ikke kigge indenfor? Bare for at se, hvor fint du har det?

MARIE

Jo, det kan nok tillades. Men saa skal du tage dine Støvler af. Og du maa ikke røre ved noget i Salen. Du maa heller ikke komme, naar min Mand er hjemme. Og saa skal du spørge efter Fruen.

AXEL

Jamen — *Er* det sandt?

MARIE

Til Foraaret, siger jeg. Vent bare!

AXEL

Jeg maa vel ikke komme med til Brylluppet?

MARIE

Er du gal! — Men du kan jo gaa hen i Kirken og se os.

AXEL

Hvad for en Kirke?

MARIE

Frue Kirke! Naturligvis.

AXEL

Hm — Du, Marie . . .

MARIE

Naa?

AXEL

Du skulde vel ikke have — hm —

MARIE

Hvad for noget?

AXEL

Jeg mener — hm — saadan lige i Øjeblikket . . . Bare til et Surbrød. — For jeg vil ikke bytte en Tikroneseddel, forstaar du.

MARIE
(tager i Lommen)

Hvormange vil du have?

AXEL

Naa —! *Det* maa jeg sige —!

MARIE

Hvormange?

AXEL

Aa — det er ligemeget. For det er ikke fordi, jeg trænger til Penge — saadan. Men hvis du har en Krone tilovers —

MARIE

En Krone —

AXEL

Eller to.

MARIE

To Kroner?

AXEL

Du skal faa dem igen. Det er sikkert nok. Jeg skal selv komme og betale dig. Til Foraaret.

MARIE

Behøves ikke! Hm — to Kroner . . . Jeg maa have tabt min Pung. Et eller andet Sted . . .

AXEL

Au —!

MARIE

Se *der* — der har du fem og tyve Øre. Saa skal du faa Resten, naar vi ses.

AXEL

Mange Tak, Frue! Det er smukt af Dem. (MARIE gaar) Farvel, Frue. Hils!

JOHAN

(kommer igen)

Hvad staar du der og glor efter!

AXEL

Lad mig faa en Dram, Svoger.

JOHAN

Det er en forbandet Tørst, du har.

AXEL

Det er det ogsaa. Det kommer af, at jeg har saadan en Klemmelse for Brystet.

JOHAN

Det var sgu grinagtigt.

AXEL

Der er saa meget, der er grinagtigt. Kom og lad os gaa . . .

II.

(Ved et Vand. Nat).

MARIE

(til en Mand, der kommer gaaende)

Hvor gaar *den* Vej hen?

MANDEN

Hvad for en Vej —! Der er jo ingen Vej. Sikke noget Vrøvl!

MARIE

Jeg mener — her lige foran —?

MANDEN

— Den fører ingen Steder hen. Den gaar lige ud, og saa bøjer den om. Men der er en Sti med en Laage, og der skal du passe paa, for den fører ned til Søen. — Med Forlov: Hvor skal *du* hen?

MARIE

Jeg —! Jeg skal ingen Steder hen.

MANDEN

Skal du blive her da?

MARIE

Ja —. Nej —.

MANDEN

Jeg skal heller ingen Steder hen. Saa kan vi følges ad, min Snut. For jeg er kendt her omkring.

MARIE

Naa.

MANDEN

Ja, jeg er. Vi kan gaa ind over Markerne der.

MARIE

Jeg vil hellere gaa alene.

MANDEN

Det var Skade. — Er det dit Barn, du har *der?*

MARIE

Ja.

MANDEN

Du er vist træt.

MARIE

Nej.

MANDEN

Skal jeg bære det for dig?

MARIE

Nej.

MANDEN

Jaja. . . Godnat, Pipfugl.

MARIE

Godnat.

(Han gaar. — En gammel Kone kommer fra den anden Side)

KONEN
(standser)

Kors dog!

MARIE

De skal ikke være bange for mig. — Hvor fører den Vej hen, som gaar her?

KONEN

Hvad siger du? Jeg kan ikke høre. Tal højere.

MARIE

Hvormange er Klokken?

KONEN

Det ved jeg ikke. Men det er snart Morgen.

MARIE

Er *det* Vejen til Byen?

KONEN

Nej, den gaar ned til Søen. — Hvor skal du hen?

MARIE

Jeg skal hjem.

KONEN

Hvor bor du?

MARIE

Der henne.

KONEN

Hvor?

MARIE

Der hvor jeg peger.

KONEN

Der —! Hør, du er nok vild paa Kareten. Der bor jo ingen.

MARIE

Nej, det er *der*.

KONEN

Det er jo Søen.

MARIE

Ja.

KONEN

Jeg tror, du er gal! Vil du gaa ud og drukne dig! Vorherre bevares!

MARIE

Nej, jeg vil gaa hjem.

KONEN

Hvor kommer du fra?

MARIE

Der inde fra.

KONEN

Fra Byen?

MARIE

Ja.

KONEN

Det hænger ikke rigtig sammen, dette her. Nej, det gør ikke. Man løber ikke saadan ude om Natten for ingen Ting. — Du har noget for; det er jeg vis paa. — Du skulde ikke gøre det.

MARIE

Hvad for noget?

KONEN

Hvad for noget —! Aa, lad bare være! Jeg kender det nok. — Har han slaaet dig?

MARIE

Hvem? — Nej . . .

KONEN

Hvorfor har han jaget dig ud?

MARIE

Der er ingen, som har jaget mig ud.

KONEN

Hvad er der saa i Vejen? — Naa, nu har jeg det: Han bryder sig ikke mere om dig; han har faaet fat i en anden —.

MARIE

Nej — nej —

KONEN

Jovist. Det er *det*. Jeg kan se det paa dig. — Hør, du kan gaa med mig hjem; du kan godt være hos mig. Min Datter er død; hun blev begravet i Søndags. Der er Plads nok. — Kom du kun.

MARIE

Nej, jeg skal den anden Vej.

(Hun gaar)

KONEN

(bliver staaende og ser efter hende)

Hun er ikke rigtig klog — det tør jeg vædde paa. (skriger) Hej — pas paa —! Der er Vand

der! Hun gaar ud i Vandet — Hun drukner sig —!

(Nogle Mænd komme løbende)

MÆNDENE

Hvad er der — — Hvad skriger du for —?

KONEN

Hun drukner sig —! Hun drukner sig —!

MÆNDENE

Hvem —? Hvor —?

KONEN

Kan I ikke se! *Der*henne! Og hun har et lille Barn med —!

(Mændene løbe ned mod Vandet)

— — —

III.

(Værelse hos BANGS. — MARIE i Sengen.)

BANG

Jeg er ked af det —.

MD. BANG
(ved Sengen)

Jeg tror, hun er falden i Søvn . . .

BANG

— Det var nu alligevel forkert af dig, Sofie. Hun er dog fremmed for os — og desuden — —. Jeg tror nu ikke rigtig paa den Historie om Barnet. Hvad er det for en Tante? Hun har aldrig før talt om nogen Tante.

MD. BANG

Det faar du nok at vide, Andres. Lad hende nu have Ro. Det er ikke værd, du spørger hende ud.

BANG

Jaja — Men jeg synes ikke om det. — Og lagde du Mærke til alt det, hun snakkede, da hun kom? — Jeg er bange for — (tier)

MD. BANG

Hvad er det, du er bange for?

BANG

Aa — det er ingenting. (Det banker) — Kom ind!

LARSEN

Godaften.

BANG

Godaften.

LARSEN
(med et Blik til Sengen)

Sover hun?

MD. BANG

Ja. Hun sover.

BANG

Sæt Dem.

LARSEN

(gaar hen til Sengen og bøjer sig over hende)

Hvor længe har hun været *her?*

BANG

Fra i Gaar.

LARSEN

Har hun talt til Dem?

BANG

Ikke noget videre.

LARSEN

(sætter sig)

Ved De —?

BANG

Hvad for noget?

LARSEN

— Hvor Barnet er?

BANG

Hos en Tante — siger hun.

(Pause)

MD. BANG

Ja, Barnet er hos en Tante . . .

BANG
(sidder og betragter LARSEN)
Med Forlov: Er *De* hendes Kæreste?

LARSEN
Nej.

BANG
Saameget des bedre. For Dem.

LARSEN
Hvad mener De?

BANG
Den Slags Kvinder —

MD. BANG
Bang —!

LARSEN
Det er nemt nok at sige: den Slags Kvinder.

BANG
(lidt efter)
Det er det ogsaa.
(Pause)

MARIE
(rejser sig paa Albuen)
Hvor det er lyst! — Er det Solen, der skinner?

MD. BANG
Ja. . . .

MARIE
([illegible])

Hvad er *det?*

MD. BANG

Det er Kirkeklokkerne.

MARIE

Kirke —

MD. BANG

Det er Søndag idag. Husker De ikke det?

MARIE

Naa — jo . . .

BANG
(dæmpet)

Spørg hende om Barnet.

LARSEN

Sysss! (**Han rejser sig og gaar hen til hende**). Marie —

MARIE

Er det *dig* —*!* Aa, du — hvor du har været længe borte!

LARSEN

Har jeg —

MARIE

Men *nu* vil du blive hos mig. Altid!

LARSEN

Ja.

MARIE

Hvad tror du, din Far vil sige?

LARSEN

Bryd dig ikke om det . . .

MARIE

Hør — *du* —!

LARSEN

Ja.

MARIE

Bøj dig ned til mig — hør — Du maa ikke — du maa ikke tale til nogen om — om Barnet . . .

LARSEN

Nej, nej —.

MARIE

Du *maa* ikke! — Du skal nok faa det at se — paa Søndag . . .

LARSEN

Javist. — Men læg dig nu ned og prøv paa at sove.

MARIE

Du maa ikke gaa.

LARSEN

Nej, jeg bliver hos dig.

(Hun lægger sig tilbage og lukker Øjnene. **Han bliver staaende ved Sengen; bøjer sig ned og kysser hende**)

MARIE
(ser op)

Aa — du . . .

(Pause)

BANG
(som har siddet og betragtet ham)

De maa hellere sige det med det samme — De ved det nok —.

LARSEN
(tier)

BANG

Ikkesandt — hun har —?

LARSEN
(nikker)

BANG

Dræbt?

LARSEN

Lad hende dø med Fred.

BANG

Jeg tænkte det.

LARSEN
(gaar hen til ham)

Naar der i den hele Verden ikke er andet tilbage for et Menneske end Døden — bare Døden —

BANG

Jeg forstaar Dem.

MD. BANG

Er det sandt!

LARSEN

De søger efter hende.

MD. BANG

Hvem —! Hvem søger efter hende?

LARSEN

Politiet.

MD. BANG

Politiet!

BANG

Hm —.

(Pause)

MD. BANG

Og *det* er *hans* Skyld! — Altsammen!

BANG

Ikke altsammen, Sofie.

MD. BANG

Saadan en stakkels Pige —!

BANG

Man kan ikke forlange, han skulde gifte sig med en Fabrikstøs! Og der er altid *nogen,* som maa gaa tilgrunde.

LARSEN

Det mener De ikke . . .

BANG

Jo, jeg gør. Men jeg taler ikke om, hvem der har Skylden.

MD. BANG

Nej vist, det kender vi nok — der er ingen, som har Skylden!

BANG

Maaske. Maaske ikke. Hvad ved vi om *den* Ting. Lad os ikke blive højtidelige.

LARSEN

(ved Sengen)

Laan mig et Spejl.

MD. BANG

Et Spejl —.

(Hun tager et lille Spejl fra Væggen og rækker ham)

LARSEN

(holder Spejlet et Øjeblik om MARIES Ansigt og ser paa det)

Hun er død . . .

BANG

(rejser sig)

Det var paa Tiden.

(Det banker, og en MAND kommer ind)

MANDEN

(i Døren)

Marie Fransen —

BANG

(peger til Sengen)

Der.

MD. BANG

Hvem er *De?* — Hvad vil *De* her?

MANDEN

(slaar Frakken til Side og viser Skiltet)

Kender De dette?

BANG

Javel. Det kender vi nok. — Hun ligger *der*.

MANDEN

I Sengen —. Er hun syg?

MD. BANG

Hun er død.

MANDEN

Død —! (Han gaar hen og bøjer sig over hende, lytter til hendes Bryst, løfter hendes Øjenlaag og trykker paa Pupillen) — Det er det, jeg siger: Retfærdigheden kommer altid bagefter.

